

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิ่งแก้ว อัดถากร. *คติชนวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: หน่วยการศึกษานิตยสาร กรมการฝึกหัดครู, 2519.
- กุลลาบ มัลลิกะมาส. *คติชาวบ้าน*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2509.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. *พงศาวดารแห่งประเทศไทยลาว*. มหาสารคาม: สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, (ม.ป.ป.)
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. *วรรณกรรมท้องถิ่นกรณีอีสานล้านช้าง*. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท, (ม.ป.ป.)
- เฉลิม มากนวล. *การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป*. กรุงเทพมหานคร: หน่วยการศึกษานิตยสาร กรมการฝึกหัดครู, 2518.
- ซิลเวอร์แมน, โรเบิร์ต อี. *จิตวิทยาทั่วไป*. แปลและเรียบเรียงโดย สุปราณี สนธิรัตน์ และคนอื่น ๆ. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- ดวงเดือน บุญยาว และ โอทอง คำอินชู. *แนวคิดและยึดครอง: ท้าวสูง ท้าวเจือง*. แปลโดย ชายโพธิ์ธิดา และ สมชาย นิลอาธิ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2539.
- นิทานพื้นบ้านไทย*. กรุงเทพมหานคร: ส่วนส่งเสริมวัฒนธรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ และบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด, 2537.
- นิยะดา เหล่าสุนทร. *ปญญาสาตก: ประวัติและความสำคัญที่มีต่อวรรณกรรมร้อยกรองของไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2538.
- พระยาอริยานุวัตร เขมจารีเถร และคนอื่น ๆ. *ประเพณีและวรรณคดีเก่าของอีสาน*. โครงการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ พิมพ์เผยแพร่เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ 26-30 พฤศจิกายน 2526 ณ จังหวัดมหาสารคาม.
- พิเชษฐ สายพันธ์. "นาคาคติ"อีสานลุ่มน้ำโขง: ชีวิตทางวัฒนธรรมจากพิธีกรรมร่วมสมัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.
- พูนศักดิ์ ศักดานุวัฒน์ และ จอม บุญตาเทศ ป. *นิทานชาดกพระเจ้าห้าพระองค์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อานวยสาส์น, 2526.
- มหาคำ จำปาแก้วมณี และคนอื่น ๆ. *ประวัติศาสตร์ลาว*. แปลโดย สุวิทย์ ชีระศาสตร์. ขอนแก่น: ภาค

วิชาประวัติศาสตร์และโบราณคดี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2536.

วรรณิ วิบูลสวัสดิ์ แอนเดอร์สัน, บรรณาธิการ. พื้นถิ่นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ศิลปวัฒนธรรม, 2531.

ลีลา วีรวงศ์. ประวัติศาสตร์ลาว. พิมพ์ครั้งที่ 2. แปลโดย สมหมาย เปรมจิตต์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2539.

สุกัญญา ภัทราชัย. การปรับเปลี่ยนความเชื่อดั้งเดิมให้เป็นพุทธ: การศึกษาจากวรรณคดีล้านช้าง. วารสารภาษาและวรรณคดีไทย 11: 76-88.

สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. เอกสารการสอนชุดวิชา ภาษาไทย 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2533.

เสาวณิต วิงวอน. "เอกสารประกอบการสอนวิชา 376442 คติชนวิทยา" ภาคศึกษาวรรณคดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (เอกสารไม่ได้พิมพ์)

เอกสารประกอบการสัมมนา *วรรณคดีท้องถิ่นไทย: ลักษณะร่วมและแตกต่าง*. ณ ห้องประชุม สานิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 20-22 กรกฎาคม 2532.

เอื้อนทิพย์ พิระเสถียร. การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบเรื่องและอนุภาคในปัญญาสชาดก. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ภาษาอังกฤษ

Thompson, Stith. *The Folktale*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1946.

ภาษาลาว

ป๋อแสลงคำ วิงดาและถิ่นอื่น ๆ. *วันมะละกือลาว*. วุฒิจำน: สะถาบันถิ่นถว้าวิທະຍາສາດສັງຄົມ, 1987.

ทมุขັນ ธัดตะนะวิງ. บิดลาຍງານກວດສອບບັນທານພິມເມືອງທົ່ວປະເທດຄັ້ງທີ 1. *ວາລະສານວັນນະສິມ* 8 (ກໍລະກົດ 1988): 6-9.

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กองโบราณคดี กรมศิลปากร. พื้นอีสาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, 2531.
- จารุบุตร เรื่องสุพรรณ. ของดีอีสาน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศาสนา, 2520.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. ลักษณะวรรณกรรมอีสาน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2522.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. วิเคราะห์นิทานอีสานจากสามหมู่บ้าน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2522.
- เจือ สตะเวทิน. คติชาวบ้านไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุทธิสารการพิมพ์, 2518.
- เต็ม วิภาคย์พจนกิจ. ประวัติศาสตร์ลาว. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2530.
- ธรรมจักร. เล่าเรื่องพระเจ้า 130 ชาติ พระนคร: สำนักพิมพ์พิทยาคาร, 2515.
- ธวัช ปุณโณทก. วรรณกรรมอีสาน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2522.
- ประคอง นิมมานเหมินท์ และ ดาว เชียงหวา. อ่าบ่ไม้ไต้คง นิทานกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม่คำผาง, 2542.
- แปลก สนธิรักษ์. เล่าเรื่องนิทานชาดก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณาคาร, 2516.
- ผ่องพันธ์ มณีรัตน์. มานุษยวิทยากับการศึกษาคติชาวบ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.
- พูนศักดิ์ ศักดานุวัฒน์. นิทานชาดกพระเจ้าห้าร้อยชาติเล่มสอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อานวยสาส์น, 2526.
- ยุพดี จรัญยานนท์. การศึกษานิทานชาวบ้าน ตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522.
- ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: (ม.ป.ท.), 2530.
- วาสนา เกตุภาค. คติชาวบ้าน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัทสหสยามพัฒนา จำกัด, 2521.

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (ติลลมหาเถระ). พจนานุกรมภาคอีสาน-ภาคกลาง ฉบับปณิธาน.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515.

สังคมและวัฒนธรรมในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2542.

สุกัญญา ภัทรราชย์, บรรณาธิการ. *วรรณคดีท้องถิ่นพิจ.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย คณะศิลปศาสตร์. *เอกสารการสอนชุดวิชา ศิลปะการละเล่น และการแสดงพื้นบ้านของไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2533.

สุพัตรา สุภาพ. *สังคมและวัฒนธรรมไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.

สุพัตรา สุภาพ. *สังคมวิทยา.* พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

อานนท์ อากาศิกรม. *สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย.* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2525.

อุทัย เทพสิทธิธา. *ความเป็นมาของไทย-ลาว.* พระนคร: สำนักพิมพ์สาส์นสวรรค์, 2509.

ภาษาอังกฤษ

Clarke, Kenneth and Mary W. Clarke. *Introducing Folklore.* New York: Holt, Rinehart and Winston, 1963.

Damiana, L. E., ed. *Asean Folk Literature: an Anthology.* Manila: ASEAN Committee on Culture and Information, 1995.

Dorson, Richard. *American Folklore.* Chicago: University of Chicago Press, 1967.

Thompson, Stith. *Motif Index of Folk Literature.* 6 Vols. 2nd ed. Bloomington: University of Indiana Press, 1966.

ກາສາລາ

ກວດສອບນິທານພື້ນເມືອງປາກເປົ່າຂອງລາວ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ສິງຫາ 1987): 5. ແລະ (ກັນຍາ 1987): 10.

ກະຕ່າຍນ້ອຍແລະກາ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ເມສາ 1987): 11.

ກະປູທອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 11 (ເມສາ 1990): 29.

ກາງທອຍ (ຊຽງໝັງ). *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ມິຖຸນາ 1985): 8, 17.

ກຳພ້າຜີນ້ອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 4 (ພະຈິກ 1982): 6-7.

ກຳພ້າເຕັນດ່ອນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 15 (ສິງຫາ 1994): 33-41. ແລະ (ກັນຍາ 1994): 35-42.

ກຳພ້າແລະເສດຖີຂີ້ຖ່ອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ມີນາ 1992): 21-23.

ກັບໄພວິເສດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 3 (ມິຖຸນາ 1982): 10.

ໄກ່ແລະເຫງັນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ສິງຫາ 1980): 10.

ຂີ້ຄ້ານເກີດເປັນດີ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ກຸມພາ 1992): 21-23.

ເຂົ້າເມັດໃຫຍ່. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ກຸມພາ 1985): 20.

ຄົນຂີ້ຕົວະກັບຄົນຫລອກລວງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 15 (ມີນາ 1994): 24-25.

ຄົນບໍ່ມີເມືອງພໍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 17 (ພຶດສະພາ 1996): 31, 57.

ຄອງຖ້ຳແຕ່ວາດສະໜາ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 3 (ກຸມພາ 1982): 10.

ເຄືອເຂົາກາດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ມັງກອນ 1980): 7.

ຈຳປາສີ່ຕົ້ນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ເມສາ 1980): 7, 12.

ສິບພໍ່ຄ້າ ຊາວພໍ່ຄ້າກໍ່ມາໄຫ້ວພໍ່ນາ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ສິງຫາ 1984): 11. ແລະ (ກັນຍາ 1984): 6-7.

ສຸກສະຫວ່າງ ສີມານະ. ນິທານ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 17 (ພຶດສະພາ 1996): 49-52.

ສຸກສະຫວ່າງ ສີມານະ. ນິທານຂຸນຫ້ວ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 18 (ສິງຫາ 1997): 51-53.

ສຸກສະຫວ່າງ ສີມານະ. ພື້ນສືບ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ທັນວາ 1995): 48-50.

ສຸກສະຫວ່າງ ສີມານະ. ວັນນະຄະດີພື້ນເມືອງປະເພດຄຳລິລິດ. *ວິທະຍາສານມໍລະດົກລ້ານຊ້າງ* 1 (ມັງກອນ - ມິຖຸນາ 1996): 124-128.

ສຸກສະຫວ່າງ ສີມານະ. ວັນນະຄະດີພື້ນເມືອງປະເພດຄຳລິລິດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ກໍລະກົດ 1995): 32-34.

ສຸກສະຫວ່າງ ສີມານະ. ເທວະນິຍາຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ກັນຍາ 1995): 28-29.

ສອງອ້າຍນ້ອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ພຶດສະພາ 1984): 16-17.

ສອງອ້າຍນ້ອງນຳທາແມ່. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ທັນວາ 1988): 22-24.

ສອງເອື້ອຍນ້ອງກັບຜີແມ່ມິດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ມິຖຸນາ 1992): 17-18.

ສຽວສະຫວາດຍາມເຍົາໄວ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 14 (ກັນຍາ 1993): 36-37.

- ສຽງຫລັກກັບສຽງແຫລມ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 12 (ສິງຫາ 1991): 14-15.
- ສະຫວັນບັນໄລ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ຕຸລາ 1984): 15-16.
- ສາມສຽງສັດສາມັກຄີ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 7 (ທັນວາ 1985): 10.
- ສັດຕູ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 4 (ພະຈິກ 1982): 14.
- ເສືອແລະໄກ່ປ່າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 4 (ກຸມພາ 1983): 7.
- ເສັງຄວາມເກັ່ງກັນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ມັງກອນ 1992): 13.
- ຊຽງມ້ອຍທົວແຫລມ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 14 (ກຸມພາ 1993): 26.
- ຊາຍກ້າພ້າກັບຂວານ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 14 (ພຶດສະພາ 1993): 26-27.
- ຍຸງກິນເລືອດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ເມສາ 1989): 20-22.
- ຍອດນ້ຳວິເສດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ພະຈິກ 1995): 12.
- ຍາພໍ່ສິຄົນດີຂະໜາດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ສິງຫາ 1989): 22-23.
- ຍ້ອນຫຍັງຈັກຈັນບໍ່ມີໃສ່. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ພະຈິກ 1987): 3-4.
- ຍັກແມ່ໝ້າຍຕົ້ມເຫຼົ້າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 11 (ພຶດສະພາ 1990): 38.
- ດວງແພງ. ຄວາມຄິດເຫັນເກື້ຍວກັບນິທານ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ມີນາ 1980): 7, 15, 18, 20.
- ດາວໄຖ່ແລະຍາຍຍ່າໃນດວງຈັນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ທັນວາ 1983): 7, 8.
- ໄດ້ເປັນຫຍັງກໍບໍ່ທໍ່ໝາ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 15 (ກັນຍາ 1994): 13.
- ຕັກແຕນໄມຂີ່ໄມ້. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ມັງກອນ 1984): 7.
- ທົ່ງມູນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ຕຸລາ 1989): 22, 40-42.
- ທ້າວເຕົ້າຄຳ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ພະຈິກ 1979): 5, 10.
- ທ້າວກາບລາງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 15 (ຕຸລາ 1994): 22-24.
- ທ້າວກຳພ້າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ສິງຫາ 1985): 10.
- ທ້າວກຳພ້າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ກັນຍາ 1986): 7, 13.
- ທ້າວກຳພ້າມ້ອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 11 (ພະຈິກ 1990): 23.
- ທ້າວກຳກາດຳ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 7 (ກໍລະກົດ 1986): 12-13. ແລະ (ສິງຫາ 1986): 10, 19-20.
- ທ້າວຊ້າງມ້ອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ກຸມພາ 1987): 10, 17.
- ທ້າວມ້ອຍລົມແຮງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ພຶດສະພາ 1987): 10.
- ທ້າວມ້ອຍຫານໝີ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 11 (ກັນຍາ 1990): 20-21.
- ທ້າວອຸ່ນດ່ອນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 11 (ສິງຫາ 1990): 20-21.
- ທ້າວເຈືອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ກໍລະກົດ 1985): 10, 15.
- ທ້າວເຕົ້າແຕງຄຳ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ເມສາ 1992): 20-23.
- ທ້າວແອງຮຸ້ງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ຕຸລາ 1987): 7.
- ທ້າວຜັກທິມແລະນາງແຈ່ນແກ້ວ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ພະຈິກ 1988): 22-24.
- ທໍລະພິຊິນພໍ່. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ຕຸລາ 1985): 10.

- ເທບນິຍາຍເລື່ອງສັງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ກຸມພາ 1984): 7.
- ນົກຈາບໃຊ້ປັນຍາ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 4 (ມັງກອນ 1983): 7.
- ນົກເຄົ້າຕາເຫຼືອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ທັນວາ 1984): 7, 15.
- ນະຄອນບັງປິດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ພະຈິກ 1989): 30, 35-37.
- ນາງກຳພ້າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 4 (ກັນຍາ 1983): 15.
- ນາງນົກຈອກ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ທັນວາ 1979): 7.
- ນາງແປດນາງແລ (ນາງນົກຫົງຟ້າ). *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ກັນຍາ 1985): 10.
- ນາຍພານກັບແຂ້. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 3 (ພຶດສະພາ 1982): 10.
- ບໍ່ນຳພິດສະດານ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ທັນວາ 1995): 44-45.
- ບົດລາຍງານການກວດສອບນິທານພື້ນເມືອງທົ່ວປະເທດຄັ້ງທີ 1. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ພຶດສະພາ 1988): 8-9, (ມິຖຸນາ 1988): 14-15, ແລະ (ກໍລະກົດ 1988): 6-9.
- ບຸນຊູ ຜັນຫະວິໄຊ ແລະຄົນອື່ນ ໆ. *ໂຮມນິທານກວດສອບ "ນາງນ້ອຍໃນດວງເດືອນ"*. ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມນະຄອນວຽງຈັນ, 1995.
- ບ່ວງໝານບໍ່ສັງຮາວຄົມ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 4 (ພະຈິກ 1982): 15.
- ບ້ານປິ່ງດົງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 15 (ເມສາ 1994): 36-39.
- ບໍ່ຕາຍຍ້ອນໃຊ້ປັນຍາ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 3 (ສິງຫາ 1982): 5.
- ບັກລັງກັບສຽງກ້ອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ກັນຍາ 1988): 26.
- ບັງລຳແຕກ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 18 (ກັນຍາ 1997): 39.
- ບັນເທົ່າກັນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ພະຈິກ 1983): 8, 17.
- ເບັນຍ້ອນໝໍ້. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 3 (ກັນຍາ 1982): 6.
- ເບັນຫຍັງກະປູຈຶ່ງຍ່າງເອົາທາງຂ້າງໄປ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ກໍລະກົດ 1988): 38.
- ເບັນຫຍັງຮິມສິບຊ້າງຈຶ່ງເຕືອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 18 (ມິຖຸນາ 1997): 46, 54.
- ຝລັ່ງ, ສູນ. *ນິທານພື້ນເມືອງລາວ ລາວ-ຝລັ່ງ*. ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, (ມ.ປ.ປ.)
- ຜີກ່ອງກ່ອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 17 (ກັນຍາ 1996): 48.
- ຜີໄຫມເຂີຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ພຶດສະພາ 1992): 32-33.
- ໄຜຂີ້ຖິ້ງເຫຼືອມກ້ຽວ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ເມສາ 1984): 7, 19.
- ພິໜ້າຍແລະລູກເຈັດຊາຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ພຶດສະພາ 1989): 15, 22-23.
- ພື້ນນາງສິບສອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 15 (ເມສາ 1994): 33-35, (ພຶດສະພາ 1994): 18-20, 29, (ມິຖຸນາ 1994): 49-50 ແລະ (ກໍລະກົດ 1994): 22-23.
- ພູສາມເສົ້າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 7 (ກັນຍາ 1986): 10.
- ພະຍາກັບມະຫາດເລັກ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 17 (ຕຸລາ 1996): 39.
- ພະຍາຂີ້ຕົກມັກໄດ້. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 17 (ສິງຫາ 1996): 33.
- ພະຍາງເຫຼືອມ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ມີນາ 1984): 5.

- ພະຍາສີໂຄດຕະບອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ພຶດສະພາ 1980): 6-7.
- ພ່ອເຖົ້າລາສອງເຂີຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ເມສາ 1988): 20.
- ມະນຸດໃນດວງຈັນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 18 (ມັງກອນ 1997): 53.
- ແມງຈັກຈັນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ພະຈິກ 1992): 20.
- ແມ່ຄຳ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 13 (ທັນວາ 1992): 21, 52.
- ໄມ້ຄ້ອນເທົ້າວິເສດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ພຶດສະພາ 1988): 22-23.
- ຢາກມີຫຼາຍກໍໄຮ້ ຢາກໄດ້ຫຼາຍກໍຕາຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 12 (ກໍລະກົດ 1991): 7.
- ຢາກໃຫ້ເພິ່ນຈົບຫຼາຍ ໂຕຊຳວາຍວອດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 3 (ມິຖຸນາ 1982): 13-16.
- ລາດກະຕ່າຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ມີນາ 1989): 22-23.
- ລຳວຽງ ອິນທະໝອນ. *ນິທານປາກເປົ້າພື້ນເມືອງລາວ*. ວຽງຈັນ: (ມ.ປ.ທ.), 1995.
- ເລື່ອງຂອງປ່າໄມ້. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 9 (ກໍລະກົດ 1988): 28-31.
- ເລື່ອງບັນແລນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ມີນາ 1995): 25.
- ເລື່ອງທ້າວກຳພ້າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ກຸມພາ 1995): 56-58.
- ວັນນະສິນ, ວາລະສານ. *ນິທານພື້ນເມືອງລາວ*. ພິມຄັ້ງທີ 2. ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມວາລະສານວັນນະສິນ, 1994.
- ວິທະຍາສາດສັງຄົມແຫ່ງຊາດ, ສະຖາບັນ. *ນິທານພື້ນເມືອງລາວ ເຫຼັ້ມ 1-2*. ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມແຫ່ງລັດ, 1989.
- ວັງຄຳນ້ອຍ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 8 (ສິງຫາ 1987): 11-12.
- ຫຸມພັນ ຮັດຕະນະຈົງ. *ນິທານສຽງສະຫວາດ*. ວຽງຈັນ: ໂຮງພິມນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, 1997.
- ຫມາ ແມວ ແລະຫນູ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ພຶດສະພາ 1995): 32-35.
- ໝາກຕົ້ວສອງຜັກ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ມັງກອນ 1995): 37-38, 43.
- ໝາຈອກກັບນົກຍາງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 5 (ກັນຍາ 1984): 2-3.
- ເໝືອງຟ້າຜ່າ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 14 (ມີນາ 1993): 26-27.
- ຫວັງເສີດ. ນິທານ ໜຶ່ງໃນມໍລະດົກແຫ່ງວັນນະຄະດີພື້ນເມືອງຂອງມວນມະນຸດ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 16 (ມິຖຸນາ 1995): 47-50.
- ຫອຍເດືອ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 6 (ພະຈິກ 1984): 7.
- ອີ່ຕາພໍ່ລອງ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 11 (ມີນາ 1991): 24, 28.
- ອີ່ຕາພັນຄົກ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 10 (ກັນຍາ 1989): 22.
- ເຮັດຄືເພິ່ນແຕ່ບໍ່ເຮັດຈັ່ງເພິ່ນ. *ວາລະສານວັນນະສິນ* 1 (ຕຸລາ 1980): 7.
- ໂຮມນິທານພື້ນເມືອງລາວ. (ເອກະສານອັດສຳເນາ)

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายการอนุภาคนิทานพื้นเมืองลาว

อนุภาคนิทานพื้นเมืองลาวนี้จัดเรียงลำดับตามประเภทของนิทาน ตามด้วยลำดับอักษร และตัวเลข อนุภาคที่มีเครื่องหมาย + อยู่ข้างหน้าคือเนื้อหานิทานที่ผู้วิจัยพบเพียงอนุภาคใกล้เคียง

1. นิทานมหัศจรรย์ (Fairy Tale)

A. Mythological Motifs

A600-A899. Cosmogony and cosmology

A773. Origin of the Pleiades. (แก้ออดเก่าเยื่อนจึงจะได้ที่อนคำ)

A1200-A1899. Creation and ordering of human life

A1662. Peculiar smell of body. (ท้าวเต่าแดงคำ)

A2200-A2599. Animal characteristics

A2213. Animal characteristic from squeezing or stretching ancient animal. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)

A2305. Origin of animal's flat body. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)

A2310. Origin of animal characteristics: body covering. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)

A2376.4. How crab got its claws. (สองซำยน้องตามหาแม่)

A2421. How animal got voice. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)

A2441.3. Cause of insect's walk. (กำพริป่าตัว)

B. Animals

B0-B99. Mythical animals

B16.5.1. Giant devastating serpent. (กำพริป่าพระยาเงือก, ท้าวกำพริป่าน้อย)

B100-B199. Magic animals

B100.2. Magic animal supplies treasure. (กำพริป่าลานสด)

B102.1.3. Golden goose. (กำพริป่าไผ่นาน)

B108.1. Serpent as patron of wealth. (เรื่องท้าวกำพริ)

B110. Treasure-producing parts of animals. (กำพริป่าลานสด)

B122.1. Bird as adviser. (ผีจู้เก่า, ภูโปง)

B130. Truth-telling animals. (กำพริป่าตัว)

B171. Magic chicken (hen, cock). (นางไก่แก้ว)

B172. Magic bird. (อยากมีนลายก็ไร่ อยากได้นลายก็ตาย)

B192. Magic animal killed. (กำพริป่าไผ่นาน)

B200-B299. Animals with human traits

B214.1. Singing animal. (กัฟร่าและอีเห็น)

B292.4.3. Dog plows for man. (นมากกัฟสองฝัก)

B299.1. Animal takes revenge on man. (กัฟร่าปาวตัว)

B299.2. Animals dispute. (นางนกกกระจอก)

B299.9. Animal cultivate crops. (ท้าวเต่าแดงคำ)

B300-B599. Friendly animals

B300. Helpful animal. (กัฟร่าฝีน้อย)

B335. Helpful animal killed by hero's enemy. (ท้าวฝักหมและนางจันแก้ว, นมากกัฟสองฝัก)

B360. Animals grateful for rescue from peril of death. (กัฟร่าเต็นต่อน, กัฟร่าปาวตัว)

B364.1. Animal grateful for rescue from trap. (สองช้ายน้องตามหาแม่)

B370. Animal grateful to captor for release. (กัฟร่าและอีเห็น)

B375. Release of animal by hunter (fish). (ท้าวปลาไหลเผือก, กัฟร่าฝีน้อย)

B375.1. Fish returned to water: grateful. (กัฟร่าปลานลต)

B375.3. Bird released: grateful. (กัฟร่าเต็นต่อน)

B375.5. Monkey released: grateful. (กัฟร่าหมากเชือก)

B375.8. Turtle released: grateful. (ท้าวเต่าคำ)

B375.9. Serpent released: grateful. (เรื่องท้าวกัฟร่า)

B380. Animal grateful for relief from pain. (นางเบ็ดโท)

B391. Animal grateful for food. (นางไต่แก้ว, ท้าวเต่าแดงคำ, ท้าวซันตสามแป, ท้าวปลาไหลเผือก)

+B394. Buffaloes grateful for care of their calves. (ทุ่งมูน)

B421. Helpful dog. (ท้าวกบกลาง)

B441.1. Helpful monkey. (นางแปตนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))

B450. Helpful birds. (กัฟร่าเต็นต่อน, ท้าวฝักหมและนางจันแก้ว, นางแปตนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า), สองช้ายน้องตามหาแม่)

B451.4. Helpful crow. (ท้าวกำกาคำ)

B476. Helpful eel. (ท้าวปลาไหลเผือก)

B478. Helpful crab. (สองช้ายน้องตามหาแม่)

B491.1. Helpful serpent. (กัฟร่าเต็นต่อน, นางแปตนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))

B491.5. Helpful turtle (tortoise). (ท้าวเต่าแดงคำ)

B495.2. Helpful lobster. (ชายหูเนียน)

B503. Animal gives treasure to man. (อยากให้เราอิมหายตัวชั่ววอยอด)

B505. Magic object received from animal. (เสียงเป็ของท้าวกัฟหอย, กัฟร่าเต็นต่อน, กัฟร่าปาวตัว,

กัฟรำนากเชือ, ท้าวซึ่หุดสามเปา)

B512. Medicine shown by animal. It heals another animal with a medicine (herb, water, etc.) and thus shows the man the remedy. Sometimes the medicine resuscitates the dead. (The animal is most frequently the serpent). (ตองอ้ายนึ่ง)

B520. Animal save person's life. (ท้าวทาบสง)

B524.2. Animals overcome man's adversary by strategy. (กัฟร่ามีน้อย)

B530. Animals nourish men. (ท้าวเต่าคำ)

B531. Animals provide food for men. (ท้าวปลาไหลเมือก, ท้าวผักหนมและนางจันแก้ว)

B552. Man carried by bird. (พระยานกเป่า)

B560. Animals advise men. (นางเปิดไถ)

B579.1. Animal accompanies man on journey. (กัฟร่าและอีเห็น)

B580. Animal helps men to wealth and greatness. (นางไก่แก้ว)

B581. Animal brings wealth to man. (กัฟร่าและอีเห็น)

B583. Animal gives treasure to man. (กัฟร่าไข่นาน, อยากมีนลายก็ไร่ อยากได้นลายก็ตาย)

B600-B699. Marriage of person to animal

B604.2.1. Marriage to turtle. (ท้าวเต่าแดงคำ, ท้าวเต่าคำ)

B652. Marriage to bird in human form. (กัฟร่าเดินค้อน)

B656.2. Marriage to serpent in human form. (นางจิกผู้ทุกข์จน)

C. The Tabu

C100-C199. Sex tabu

C116. Tabu: sexual intercourse in sacred precinct. (ภูบ่อ)

C162. Tabu: marriage with certain person. (กัฟร่าและเศรษฐีที่ถ้อย)

C400-C499. Speaking tabu

C490.1.1. "Save it for the beggars" (substitute for "save it for tomorrow". You may be dead by tomorrow.)
(กัฟร่าปลานลด, เรื่องท้าวกัฟร่า)

C500-C549. Tabu: touching

C544. Tabu: crushing eggs. (นางแปดนางแล (นางนกหงส์ฟ้า))

C900-C999. Punishment for breaking tabu

C901.1.3. Tabu imposed by lover. (ภูบ่อ)

C920. Death for breaking tabu. (ภูบ่อ)

C932. Loss of wife (husband) for breaking tabu. (นางแปดนางแล (นางนกหงส์ฟ้า))

C935. Helpful animal disappears when tabu is broken. (เรื่องท้าวกัฟร่า กัฟร่าปลานลด)

D. Magic

D0-D699. Transformation

- D22. Transformation: common man to exalted personage. (กำพร้าพระยาเจือก)
- D24. Transformation to humble person. (กำพร้าพระยาเจือก)
- D52.1. Transformation: man becomes hideous. (กำพร้าพระยาเจือก)
- D52.2. Ugly man becomes handsome. (กำพร้าพระยาเจือก, ท้าวขี้นุตสามแปา, ชายหูเหียน)
- D57. Change in person's color. (ไม้เท้าวิเศษ)
- D191. Transformation: man to serpent (snake). (กำพร้าพระยาเจือก)
- D207.9.1. Magic compulsion to break wind under certain conditions. (ท้าวกำพริ (1))
- D210.5.1. Provisions in answer to prayer. (หมูเพื่อนและเงินทอง)
- D251.6.1. Three brothers. (เก้าอดเก้าเขื่อนจึงจะได้ท่อนคำ)
- D410. Transformation: one animal to another. (กำพร้ามีน้อย)
- D418.1. Transformation: serpent (snake) to other animal. (กำพร้าพระยาเจือก)
- D431. Transformation: vegetable form to person. (ท้าวผักหนมและนางจันแก้ว)
- D431.1. Transformation: flower to person. (นางไถ่แก้ว)
- D442.1. Transformation: stone to animal. (ขยากมีนหลายก็ไร่ ขยากไถ่นหลายก็ตาย)
- D481. Magic object accidentally found. (ป้อน้ำพิสดาร)
- D551.1. Transformation by eat fruit. (พระยานกเป้า)
- D551.6.3. Transformation by eating snake eggs. (กำพร้าพระยาเจือก)
- D566.2. Transformation by striking with stone. (กำพร้าพระยาเจือก)
- D572. Transformation by magic object. (กำพร้าเดินด่อน)
- D700-D799. Disenchantment
- D719.2. Crap shape of husband destroyed. (ท้าวเต่าแดงคำ)
- D800-D1699. Magic objects
- D806.2. Magic charm (formula) used injudiciously brings death to owner's wife, children, himself.
(กำพร้าปลานลต)
- D811. Magic object received from God (a god). (กำพร้าเดินด่อน, กำพร้าไข่นาน)
- D812.4.2. Magic object acquired as reward for burial of the dead. (นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))
- D812.8.2. Magic object received from man in dream. (ไม้เท้าวิเศษ)
- D835. Magic object acquired through trickery: child forced to cry till object is given.
(ท้าวผักหนมและนางจันแก้ว)
- D841. Magic object accidentally found. (กำพร้าปาวตัว)
- D876. Magic treasure animal killed. (นางไถ่แก้ว, กำพร้าและซีเหิน, ท้าวปลาไหลเผือก)
- D931. Magic rock (stone). (ขยากมีนหลายก็ไร่ ขยากไถ่นหลายก็ตาย)
- D932.3. Magic hill. (ท้าวเต่าแดงคำ)

- D952. Magic tree-bark. (สองข้างน้อย)
- D965.2. Magic calabash (gourd). (กำพร้าวเดินตอน)
- D983.1. Magic bean. (หมากถั่วสองฝัก)
- D990. Magic bodily members-human. (ท้าวน้อยลมแรง)
- D996.1. Magic finger. (จำปาสี่ต้น)
- D1002. Magic excrements. (ท้าวกำพร้าว (1))
- D1010. Magic bodily members-animal. (กำพร้าวมีน้อย)
- D1024. Magic egg. (กำพร้าวไข่ฟาน, ทุ่งมน, นางแปดนางแล (นางนกหงส์ฟ้า))
- D1081. Magic sword. (กำพร้าวเดินตอน)
- D1092. Magic arrow. (กำพร้าวเดินตอน)
- D1121.0.1. Boat made by magic. (ท้าวแองฝรั่ง)
- D1181. Magic needle. (กำพร้าวป่าตัว)
- D1209.8. Magic broom. (เรื่องท้าวกำพร้าว)
- D1210. Magic musical instruments. (พระยาขี้ตักมักได้)
- D1223.1. Magic flute. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)
- D1233.1. Magic musical bow. (ท้าวกามกลาง)
- D1241. Human liver as medicine. (กำพร้าวป่าตัว)
- D1242.1. Magic water. (ป่อน้ำพิสดาร)
- D1300. Magic object gives supernatural wisdom. (พระยาขี้ตักมักได้)
- D1335.1. Magic strength-giving food. (พระยานกเป่า)
- D1337. Magic object makes beautiful or hideous. (ท้าวขี้หูตลามาเป่า)
- D1338.3. Rejuvenation by fruit. (พระยานกเป่า)
- D1342. Magic object gives health. (ป่อน้ำพิสดาร)
- D1359.2. Fruit of magic causes moulting. (หมากถั่วสองฝัก)
- D1359.2.1. Magic music causes moulting. (ท้าวกามกลาง)
- D1359.3.1. Magic music causes joy. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย, ท้าวกามกลาง)
- D1359.3.3. Fruit of magic tree exhilarating. (หมากถั่วสองฝัก)
- D1393. Magic object helps fugitive. (ท้าวฝักนมและนางแจ่นแก้ว)
- D1400.1.4. Magic weapon conquers enemy. (กำพร้าวเดินตอน)
- D1402. Magic object kills. (กำพร้าวป่าตัว)
- D1402.27. Magic dust kills. (กำพร้าวปลานลด)
- D1441.1. Magic musical instrument calls animals together. (ท้าวกามกลาง)
- D1450. Magic object furnishes treasure. (เรื่องท้าวกำพร้าว)

- D1454.1.2. Jewel from hair. (เรื่องท้าวกำพริ้ว กำพริ้วและอีเห็น)
- D1454.2. Treasure falls from mouth. (เรื่องท้าวกำพริ้ว กำพริ้วและอีเห็น)
- D1454.6. Treasure as reward. (แม่คำ)
- D1461. Magic tree furnishes treasure. (ท้าวปลาไหลเผือก)
- D1470.1.15. Magic wishing ring. (ท้าวกำกาคำ)
- D1470.1.22. Magic wishing-drum. (กำพริ้วมากเขือ, ฝักของกอย)
- D1470.1.24. Magic wishing wand. (ไม้เท้าวิเศษ, ท้าวผัดหมและนางแจ่นแก้ว)
- D1476. Magic object furnishes slaves (subjects). (ท้าวเต่าแดงคำ)
- D1500.1.5. Magic healing fruit. (พระยานกเป่า)
- D1520.15.1. Sailing against a contrary wind, current and tie. (ท้าวกำพริ้ว (1), ท้าวน้อยลมแรง, จำปาสี่ต้น)
- D1531. Magic object gives power of flying. (กำพริ้วเดินต้อน)
- D1645.1. Incandescent jewel. (ชายหูเหียน)
- D1663.1. Wands of life and death. Pointed with one end, kill; with the other, resuscitate. (กำพริ้วเดินต้อน)
- D1700-D2199. Magic powers and manifestations
- D1721.6. Magician's disciple acquire magic powers by study. (ท้าวน้อยลมแรง, ไม้เท้าวิเศษ, ท้าวกำพริ้ว (1))
- D1731.2. Marvelous seen in dreams. (ชายหูเหียน)
- D1813.1. Dream shows events in distant place. (สองชายน้องตามหาแม่)
- D1830. Magic strength. (ฝักของกอย)
- D1870. Magic hideousness. (ท้าวซี้ตสามเป่า)
- D1887. Rejuvenation by bathing. (ท้าวกำกาคำ)
- D1960.1.1. Mighty sleeper. (ท้าวข้างน้อย)
- D2102. Gold magically produced. (หมูเพื่อนและเงินทอง)
- D2161.1. Magic cure for specific diseases. (ท้าวแองฝรั่ง)

E. The Dead

- E0-E199. Resuscitation
- E2. Dead tree comes to life. (จำปาสี่ต้น)
- E64. Resuscitation by magic object. (กำพริ้วเดินต้อน)
- E64.17. Resuscitation by magic stone. (กำพริ้วป่าตัว)
- E121.1. Resuscitation by a god. (ยุงกินเลือด)
- E121.5. Resuscitation by priest. (จำปาสี่ต้น)
- E165. Resuscitation of wife by husband giving up half his remaining life. (sometimes vice versa).
(ยุงกินเลือด)
- E200-E599. Ghosts and other revenants

- E342. Deed return to fulfill bargain. (ผีผู้เก่า)
- E472. Ghost sleeping with living. (ผีผู้เก่า)
- E474. Cohabitation of living person and ghost. (ผีของกอย)
- E474.1. Offspring of living and dead person. (ผีของกอย)
- E593. Ghost takes things from people. (ผีของกอย)
- E600-E699. Reincarnation**
- E601. Reincarnation: former lives remembered. (นางนกกกระจอก)
- E615.1. Reincarnation as frog. (ท้าวขี้หูดสามเปา)
- E616. Reincarnation as insect. (ภูบ่อ, มุงกินเลือด, หมูเพื่อนและเงินทอง)
- E631. Reincarnation in plant (tree) growing from grave. (นางไก่แก้ว, จำปาสี่ต้น, ท้าวปลาไหลเผือก, ท้าวผักหนมและนางจันทน์แก้ว)
- E631.1. Flower from grave. (กำพร้าไซ่นาน)
- E700-E799. The soul**
- E700. The soul. (ภูบ่อ)

F. Marvels

- F0-F199. Otherworld journeys**
- F62.1. Birds carry person to upper world. (พระยานกเป็ด)
- F200-F699. Marvelous creatures**
- F219.3. Fairies dwell in land to the east. (นางแปดนางแล (นางนงนพาลีฟ้า))
- F234.2. Fairy in form of person. (สองข้าน้องตามหาแม่)
- F420.6.1. Marriage or liaison of mortals and water-spirits. (กำพร้าพระยาเงือก)
- F531.1.2.3. Giant's self-returning head. (ไม้เท้าวิเศษ)
- F562.2. Residence in a tree. (นางเบ็ดไก่)
- F569.3.1. Silent princess. (นางนกกกระจอก)
- F571.3. Very old woman. (แม่คำ)
- F576. Extraordinary ugliness. (แม่คำ, ท้าวกำกาดำ)
- F601. Extraordinary companions. A group of men with extraordinary powers travel together. (ท้าวข้างน้อย)
- F601.6. Extraordinary companions are transformed animals. (กำพร้าดินดอน)
- F652. Marvelous sense of smell. (กำพร้าไซ่นาน, นมกั่วสองฝัก)
- F660. Remarkable skill. (ท้าวกำกาดำ)
- F679.5. Skill hunter. (กำพร้าปาวตัว, กำพร้าผีน้อย)
- F700-F899. Extraordinary places and things**
- +F757.1.1. Cave of gold, silver and crystal. (แม่คำ)

- F811.2.1.2. Tree with golden leaves. (ท้าวปลาไหลเมือก)
- F813.0.1. Fruits containing jewels. (ท้าวเต่าแดงคำ, ท้าวเต่าคำ)
- F823.2. Glass shoes. (กำพร้าเดินต๋อน)
- F900-F1099. Extraordinary occurrences
- F979.14. Grub's urine waters tree. (กำพร้าหมากเขือ)
- F1041.9. Extraordinary illness. (ท้าวแองฝรั่ง)
- F1041.9.1.1. Man keeps to his bed, mourning over drowned son. (หมากแก้วสองฝัก)
- F1082. Person changes color. (ไม้เท้าวิเศษ)

G. Ogres

- G10-G399. Kinds of ogres
- G11.3. Cannibal witch. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน, สามัคคีมาเมียกกาย)
- G94. Cannibal's gigantic meal. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)
- G219.5. Wrinkled witch. (กับไฟวิเศษ)
- G270. Witch overcome or escaped. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)
- G274. Witch snared. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)
- G275.8. Hero kills witch. (ท้าวผักหนมและนางแจ้นแก้ว, กับไฟวิเศษ, พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน, สามัคคีมาเมียกกาย)
- G365.2. Ogress can extend leg or arm any distance. (มีขี้เก๋า)
- G400-G499. Falling into ogre's power
- G400. Person falls into ogre's power. (ท้าวผักหนมและนางแจ้นแก้ว)
- G401. Children wander into ogre's house. (สามัคคีมาเมียกกาย)
- G500-G599. Ogre defeated
- G510.1. Defeated giant gives his daughter to victor. (จำปาสีตัน)
- G512.1.2. Ogre decapitated. (ไม้เท้าวิเศษ)

H. Tests

- H0-HH199. Identity tests: recognition
- H11.1.3. Recognition by life history sung. (ท้าวผักหนมและนางแจ้นแก้ว)
- H36.2.1. Crown fits only legitimate successor to throne. (พระยานกเป้า)
- H94. Identification by ring. (นางไก่แก้ว)
- H300-H499. Marriage tests
- H314. Suitor's sincerity test. (ท้าวหงส์คำ)
- H324. Suitor test: choosing princess from others identically clad. (ท้าวแองฝรั่ง)
- H335. Suitor test: finding an extraordinary object. (ยอดน้ำวิเศษ, จำปาสีตัน)
- H343. Suitor test: bringing dumb princess to speak. (นางนกกกระจอก)

H343.2. Silent princess gives right answer when talking monkey is given wrong one by suitor-prince.

(นางนกกกระซอก)

H355. Suitor test: finding an extraordinary object. (กำพร้าพระยาเงือก)

H383.4. Bride test: cooking. (ท้าวขี้หนูดสามเป่า)

H467.2. Wife's faithfulness tested by proposal in another's name. (ท้าวเต่าแดงคำ)

H472.1. Test of wife's ability to keep secret: the buried sheep's head. Husband tells her that he is burying head of murdered man. She is to keep secrets she tells. When head is dug up it is sheep's head.
(ท้าวหงส์คำ)

H480. Father tests. Test as to who is unknown father of child. (กำพร้าหมากเขือ)

H481. Infant picks out his unknown father. (กำพร้าหมากเขือ)

H900-H1199. Tests of prowess: tasks

H927. Tasks set by deity. (สองช้าน้องตามหาแม่)

H971.1. Tasks performed with help of old woman. (ท้าวแองฝรั่ง)

H982. Animal helps man perform task. (พจนม้ายและลูกชายเจ็ดคน, สามัคคีฝ่าฝืนภัย)

H987. Task performed with aid of magic object. (พจนม้ายและลูกชายเจ็ดคน, สามัคคีฝ่าฝืนภัย)

H1023.2.1. Task: carrying water in leaky vessel. (กำพร้าและเศรษฐีที่ด้อย, นางเบ็ดไถ)

H1023.2.1.2. Task: carrying water in leaky vessel; frog sits in hole. (นางเบ็ดไถ)

H1091.1. Task: sorting grains: performed by helpful ants. (นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))

H1091.2. Task: sorting grains: performed by helpful birds. (นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))

H1110. Tedious tasks. (กำพร้าพระยาเงือก)

H1122. Task: preparing large quantity of grain. (สองช้าน้องตามหาแม่)

H1138. Task: supplying water. (นางไถแก้ว)

H1141. Task: Eating enormous amount. (นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))

H1200-H1399. Tests of prowess quests

H1210.2. Quest assigned by king. (ท้าวแองฝรั่ง)

H1221. Quest for adventure. (กัมโปวิเศษ)

H1289.1. Quest to animal realm. (พระยานกเป็ด)

H1319.1. Quest for only person who can cure certain sickness. (บุงกิ้นเลือด)

H1320.2. Quest for things seen in dream. (ชายหูเหียน)

H1333.3. Quest for extraordinary fruit. (พระยานกเป็ด, สองช้าน้องตามหาแม่)

H1333.4. Quest for marvelous horse. (สองช้าน้องตามหาแม่)

H1381.2.2.1. Son seeks unknown father. (ท้าวข้างน้อย)

H1381.2.2.2. Child seeks unknown mother. (จำปาสี่ต้น)

H1381.3.1.1. Quest for bride for king (prince). (ท้าวแฉงรุ่ง)

H1381.31. Quest for bride. (กำพร้าและเศรษฐีที่ถ้อย)

H1385.4. Quest for vanished husband. (ท้าวผัดหมและนางแจนแก้ว)

H1385.5. Quest for vanished lover. (นางแปตนางแล (นางนกงหงส์ฟ้า))

H1385.8. Quest for lost brother(s). (ลูกหมอกเหือก)

H1385.9. Quest for lost (stolen) family. (สองข้าน้องตามหาแม่, นางเปิดไถ่)

H1400-H1599. Other tests

H1558.1. Test of friendship: the half-friend. A man kills a hog and tells his friends that he has killed a man and asks where he can hide the body. All of them drive him away and only his father's half-friend remains true to him in his feigned trouble. (ท้าวหงส์คำ)

J. The Wise and the Foolish

J0-J199. Acquisition and possession of wisdom (knowledge)

J154. Wise words of dying father. (แก้ขาดแก้เข้านจึงจะได้ท่อนคำ, ท้าวหงส์คำ)

J200-J1099. Wise and unwise conduct

J221.2. King chooses small inconvenience of personal troubles to great troubles for his kingdom.

(พระยานกเป่า)

J514. One should not be too greedy. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย, ท้าวแฉงรุ่ง, อยากมีนหลายก็ไร้ อยากได้นหลายก็ตาย)

J514.3. Greedy man keeps demanding one more thing from complacent man: at last is magically blinded. (พระยาขี้ตักมักได้)

J571.4. Avoid hasty punishment. (ท้าวกำพร้า (1), ท้าวน้อยลมแรง)

J624. Uniting against a common enemy. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน, สามัคคีฝ่ามีชัย)

J624.3. Enemy brothers unite to fight a common enemy. (สองข้าน้องตามหาแม่)

J1020. Strength in unity. (สองข้าน้องตามหาแม่)

J1100-J1699. Cleverness

J1112. Clever wife. (ท้าวหงส์คำ)

J1151.1.2. Husband discredited by absurd true. (นางนกกะจอก)

J1230. Clever dividing. (กำพร้าป่าตัว)

J1516. Rogues exchange objects and cheat each other. (ท้าวหงส์คำ)

J1521.1. Swindler's plans failed. (ท้าวหงส์คำ)

J1700-J2749. Fools and other unwise persons

J2415. Foolish imitation of lucky man. Because one man has had good luck, numskull imitates and thinks he will have equal luck. He is disappointed. (กำพร้าไชน่าน, กำพร้าปลานอด, กำพร้าและเศรษฐีที่ถ้อย,

กำพร้าและซีเห็น, ชายกำพร้ากับขวาน, หัวขี้หูตสามเปา, หัวปลาไหลเผือก, นางจิกผู้ทุกร์จน, ผีกองกอย, เรื่องทำกำพร้า, นมกั้วตองผี, อยากรมีนลายก็ไร อยากรได้นลายก็ตาย, อยากรให้เขาจับนายตัวข้าวาวอด)

K. Deceptions

K100-K299. Deceptive bargains

K170.1. Deceptive partnership between man and ogre. (กับไฟวิเศษ)

K171. Deceptive division of profits. (กับไฟวิเศษ)

K231.2. Reward for accomplishment of task deceptively withheld. (หัวแองฝรั่ง)

K252. Escape by use of substituted object. The object is attacked rather than the intended victim.

(ผีขี้เก๋)

K300-K499. Thefts and cheats

K300. Thefts and cheats – general. (หัวหงส์คำ)

K500-K699. Escape by deception

K522.2. Ogre carries sham-dead man. "He smells already." (ผีกองกอย)

K553.0.2. Calf: "Wait till I grow up." (หัวผักกอกและนางจันแก้ว)

K623. Watch man outwitted having rope stretched across the road while fugitives escape. (ผีขี้เก๋)

K700-K799. Capture by deception

K725. Dupe lures away from friends. (นมูเพื่อนและเงินทอง)

K800-K999. Fatal deception

K811.1. Enemies invited to banquets and killed. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)

K815. Victim lured by kind words approaches trickster and is killed. (หัวกำพร้าน้อย)

K940. Deception into killing own family. (ไม้เท้าวิเศษ)

K1600-K1699. Deceiver falls into own trap

K1600. Deceiver falls into own trap. (หัวหงส์คำ)

K1626. Would-be killers killed. (กับไฟวิเศษ)

K2100-K2199. False accusations

K2115. Animal-birth slander. A woman is accused of having given birth to animals. Her children are put out of the way and animals substituted. (จำปาสีตัน)

K2200-K2299. Villains and traitors

K2210. Treacherous relatives. (หัวกำพร้า (1))

K2212. Treacherous sister. Usually elder sister. (หัวเต่าคำ)

K2213.5. The faithless resuscitated wife. Husband at great sacrifice has brought his wife back to life. She immediately deserts him and plots with a paramour against his life. (ขุนกินเลือด)

K2232. Treacherous lover (man). (นางนกกกระจอก)

K2246.1. Treacherous king. (กำพร้าปาวต้า)

K2297. Treacherous friend. (ท้าวทาบลง, หมูเพื่อนและเงินทอง)

K2297.2. Man takes his friend's mistress when the friend is away. (ท้าวทาบลง)

L. Reversal of Fortune

L0-L99. Victorious youngest child

L10. Victorious youngest son. (พ่อหม้ายและลูกชายเจ็ดคน)

L22.5. Hero refuses reward. (กำพร้ามากเขื่อ)

L54.1. Youngest daughter agrees to marry a monster; later sisters are jealous. (ท้าวเต่าคำ, ท้าวเต่าแดงคำ)

L55. Stepdaughter heroine. (ท้าวผักกมและนางแจ่นแก้ว, นางเปิดโปง, นางกำพริ)

L100-L199. Unpromising hero (heroine)

L111.4. Orphan hero. (แม่คำ, กำพริและเศรษฐีขี้ด้อย, กำพริไชน่าน, ชายกำพริกับชวาน, ท้าวแองรุ่ง, ท้าวขี้หูตสามเปา, พระยาริติกมิกได้, ยอดน้ำวิเศษ)

L111.4.1. Orphan hero lives with grandmother. (กำพริปลานลด, กำพริมากเขื่อ, กำพริเดินด่อน, กำพริมีน้อย)

L111.4.4. Mistreated orphan hero. (เรื่องท้าวกำพริ, เสี่ยงปีของท้าวกำพอย)

L112.7. Skin-sore as hero. (ท้าวขี้หูตสามเปา)

L112.8. Lame child as hero. (กำพริพระยาเจือก)

L113.1. Menial hero. (กำพริไชน่าน)

L113.2. Menial heroine. (นางจิกผู้ทูลขาน)

L123. Pauper hero. (เรื่องท้าวกำพริ, เสี่ยงปีของท้าวกำพอย, แม่คำ, กำพริและเศรษฐีขี้ด้อย, ชายกำพริกับชวาน, ท้าวทาบลง, ท้าวขี้หูตสามเปา, ท้าวน้อยลมแรง, ทุ่งมน, ป่อน้ำพิสดาร, ยอดน้ำวิเศษ)

L143. Poor man surpasses rich. (แม่คำ, กำพริพระยาเจือก)

L145. Ugly preferred to pretty girl. (ท้าวแองรุ่ง)

L161.1. Marriage of poor boy and rich girl. (กำพริพระยาเจือก)

M. Ordaining the Future

M100-M199. Vows and oaths

M107. Vow fulfilled in next existence. (นางนกกกระจอก)

M110. Taking of vows and oaths. (นางนกกกระจอก)

M200-M299. Bargains and promises

M201. Making of bargains and promises. (นางนกกกระจอก)

M204. Demanding of promised boon postponed. (กำพริป่าตัว)

M251. Dying man's promise will be kept. (แก้วอดแก้วเยือนจึงจะได้ท่อนคำ, นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า))

M300-M399. Prophecies

M356.3. Prophecy: unborn (new-born) child (girl) to bring evil upon land. (ท้าวท้าวคำ)

M369.2.1. Future husband (wife) foretold. (กำพริเดินด่อน)

M400-M499. Curses

M400. Curses. (ทงมุน)

M411.20. Curse by spouse. (ยุงกินเลือด)

N. Chance and Fate

N100-N299. The ways of luck and fate

N130. Changing of luck or fate. (กัฟร่ำฝีน้อย)

N250. Persistent bad luck. (กัฟร่ำฝีน้อย)

N300-N399. Unlucky accidents

N335. Unexpected death at hands of an animal. (นางจิกผู้ทกษจัน)

N400-N699. Lucky accidents

N513.4. Treasure hidden in river. (ท้าวข้างน้อย)

N530. Discovery of treasure. (ท้าวข้างน้อย)

N630. Accidental acquisition of treasure or money. (ฏบ่อ)

N700-N799. Accidental encounters

N710. Accidental meeting of hero and heroine. (นางจิกผู้ทกษจัน)

N711. King (prince) accidentally finds maiden and marries her. (จำปาสัตัน)

N711.1. King (prince) finds maiden in wood (tree) and marries her. (นางเปิดไถ่)

N712. Prince first sees heroine as she comes forth from her hiding box. She has concealed herself until the favorable moment. (กัฟร่ำฝีน้อย)

N730. Accidental reunion of families. (นางไถ่แก้ว)

N731. Unexpected meeting of father and son. (ท้าวฝักหมและนางจ้งนแก้ว)

N731.3. Father unexpectedly meets abandoned son and reinstates him. (จำปาสัตัน)

N732.2. Deserted daughter's good fortune discovered by accident. (นางเปิดไถ่)

N733. Accidental meeting of brothers. (ลูกหมอเนือก)

N743. Accidental meeting of sisters. (กัฟร่ำพระยาเจือก)

N770. Experiences leading to adventures. (กัฟร่ำเตินด่อน)

N800-N899. Helpers

N810. Supernatural helper. (ท้าวองรุ่ง)

N825.2. Old man helper. (กัฟร่ำและเศษฐีที่ถ้อย)

N832.2. Sons as helpers. (ฝักของกอย)

N838. Hero (culture) as helper. (ไม้เท้าวิเศษ)

P. Society

P0-P99. Royalty and nobility

P10. Kings. (ชายหูเหียน, ท้าวหงส์คำ)

P12.2.1. Tyrannical king. (กำพร้ามีน้อย, กำพร้ามากมาย, ท้าวแฉ่ง, ทุ่งมน, นางแปดนางแล (นางนกหงส์ฟ้า), พระยารัษฎ์มักได้, อยากรให้เขาจับนายตัวข้าว่ายอด)

P100-P199. Other social orders

P150. Rich man. (กำพร้าและเศรษฐีที่ด้อย, ท้าวกบกลาง)

P160. Beggars. (กำพร้าพระยาเงือก)

P200-P299. The family

P233.2. Young hero rebuked by his father. (ลูกหมอเหือก)

P251.5.3. Hostile brothers. (สองชายน้องตามหาแม่)

P251.5.4. Two brothers as contrasts. (หมากแก้วสองฝัก)

P251.6.3. Six or seven brothers. (พ่อนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)

P252.3. Seven sisters. (ท้าวเต่าคำ)

P300-P399. Other social relationships

P310. Friendship. (ท้าวกบกลาง)

P336. Poor person makes great effect to entertain guests. (แก้วอดแก้วเขื่อนจึงจะได้ทองคำ)

P400-P499. Trades and professions

P411. Peasant. (ยอดน้ำวิเศษ, หมูเพื่อนและเงินทอง, อยากรให้เขาจับนายตัวข้าว่ายอด)

+P426. Clergy. (พระยานกเป่า)

P428. Musician. (ท้าวกำกาคำ)

Q. Rewards and Punishments

Q0. Rewards and punishments

Q3. Moderate request rewarded; immoderate punished. (ชายกำพร้ากับชวาน, อยากรให้เขาจับนายตัวข้าว่ายอด)

Q3.1. Woodsman lets his axe fall into the water. Hermes comes to his rescue. Takes out a gold axe but the woodsman says that it is not his. The same with a silver axe. Finally he is given his own axe and rewarded for his modest choice. His companion tries this plan loses his axe. (ชายกำพร้ากับชวาน)

Q6. Good thoughts reward, bad punished. (หมูเพื่อนและเงินทอง)

Q6.1. Foolishness brings a man to death, quiet calm to fortune. (ฝักองกอย)

Q10-Q99. Deeds rewards

Q20. Piety rewarded. (อยากรให้เขาจับนายตัวข้าว่ายอด, อยากรมีหลายก็ไร้ อยากรได้หลายก็ตาย)

Q45.3.1. Hospitality to monk rewarded. (แก้วอดแก้วเขื่อนจึงจะได้ทองคำ)

Q65. Filial duty reward. (ปอน้ำพิสดาร)

Q91. Reward for cleverness. (ท้าวกำพร้ามีน้อย, ท้าวหงส์คำ, ยอดน้ำวิเศษ)

Q94. Reward for cure. (หมากแก้วสองฝัก)

Q111.6. Treasure as reward. (แก้วอดแก้วเขื่อนจึงจะได้ทองคำ, จำปาสี่ต้น, ท้าวน้อยลมแรง, ท้าวหงส์คำ,

บ่อน้ำพิสดาร, นมกถ้วสองฝัก)

- +Q111.8. Large quantity of land a reward. (ทุ่งมน)
- Q112. Half of kingdom as reward. (กำพร้าวป่าตัว, นางนกกกระจอก)
- Q112.0.1. Kingdom as reward. (ไม้เท้าวิเศษ, หัวเต่าคำ, หัวกำพร้าน้อย, พระยานกเป้า, ยอดน้ำวิเศษ)
- Q112.0.2. Half of property as reward. (หัวกำพร้าว (1))
- Q113.0.1. High honors as reward. (หัวกำพร้าว (1), นมกถ้วสองฝัก)
- Q115. Reward: any boon that may be asked. (ทุ่งมน)
- Q140. Miraculous or magic rewards. (หัวองรุ้ง)
- Q161. Healing as reward. (กำพร้าวพระยาเงือก)
- Q171.1. Forgiveness of sin for acts of charity. (กำพร้าวพระยาเงือก)
- Q200-Q399. Deeds punished
- Q211.8. Punishment for desire to murder. (นมเพื่อนและเงินทอง)
- Q213. Abduction punished. (พระยานกเป้า)
- Q223.12. Failure to finish period of mourning punished. (นมกถ้วสองฝัก)
- Q272. Avarice punished. (ทุ่งมน, อยากรมีหลายก็ไร้ อยากรได้หลายก็ตาย)
- Q286. Uncharitableness punished. (นางกำพร้าว)
- Q301. Jealousy punished. (หัวเต่าแดงคำ)
- Q400-Q599. Kinds of punishment
- Q411. Death as punishment. (กำพร้าวป่าตัว, กำพร้าวพระยาเงือก, ทุ่งมน, พระยารั้ดกมกได้)
- Q412. Punishment: millstone dropped on guilty person. (อยากรให้เขาจับหายตัวว่ายาวอด)
- Q415. Punishment: being eaten by animals. (เสียงปี่ของหัวกำพอย, กำพร้าวและพระยารั้ดกมกได้, นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า), นมเพื่อนและเงินทอง)
- Q428. Punishment: drowning. (นมกถ้วสองฝัก)
- Q431.9.1. Banishment for attempted murder. (หัวเต่าคำ)
- Q438. Punishment: abandonment in forest. (ลูกหมอเหือก)
- Q451.6. Ears cut off as punishment. (กำพร้าวพระยาเงือก)
- Q453. Punishment: being bitten by animal. (เรื่องหัวกำพร้าว)
- Q470. Humiliating punishment. (กำพร้าวหมากเขือ)
- Q494. Loss of social position as punishment. (กำพร้าวไชน่าน)
- Q522.19. Miraculous drowning as punishment. (กำพร้าวฝักน้อย)
- Q550.1. Supernatural manifestations at death of wicked person. (นางเปิดไถ)
- Q551.5.1. Reincarnation into degraded form as punishment. (รูป)
- Q551.8.7. Punishment: face distorted. (กำพร้าวและอิเห็น)

Q552.2.3. Earth swallowing as punishment. (นางกำพวด)

Q552.3.3. Drought as punishment. (ทุ่งมน)

Q558. Mysterious death as punishment. (ท้าวเซียง)

R. Captives and Fugitives

R0-R99. Captivity

R16.3. Woman abducted by (transformed) fairy. (สองข้าน้องตามหาแม่)

R41. Captivity in tower (castle, prison). (กำพวดเต็นต่อน)

R41.6. Captivity in a pillar. (กำพวดเต็นต่อน)

R45.3. Captivity in cave. (มือของกอบ)

R74.1. Defeated enemy turns conqueror's best friend. (ท้าวเซียงน้อย)

R82. Captive sends secret message outside (in orange or on handkerchief). (ท้าวหงส์คำ)

R100-R199. Rescues

R110. Rescue of captive. (กำพวดเต็นต่อน)

R111. Rescue of captive maiden. (จำปาสีตัน)

R131.7. Merchant rescues abandoned child. (ลูกหมอเหือก)

R131.8.2. Gardener rescues abandoned child. (ท้าวกำกาดำ, จำปาสีตัน, ลูกหมอเหือก)

R152. Wife rescues husband. (ท้าวหงส์คำ)

R157. Sisters rescue sisters. (กำพวดพระยาเจือก)

R200-R299. Escapes and pursuits

R231. Obstacle flight-Atalanta type. Objects are thrown back which the pursuer stops to pick up while the fugitive escapes. (มีขี้เถ้า)

+R267. Fugitives trailed by mustard seeds (ashes) dropped from bag. (สามัคคีมาฝ้ายกาย)

S. Unnatural Cruelty

S0-S99. Cruel relatives

S10. Cruel parents. (ลูกหมอเหือก)

S11. Cruel father. (กำพวดพระยาเจือก, นางเบ็ดโก, ฟอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)

S11.1. Father mutilates children. (กำพวดพระยาเจือก)

S12. Cruel mother. (ท้าวกำกาดำ)

S20. Cruel children. (ลูกหมอเหือก)

S31. Cruel stepmother. (ท้าวผักหมและนางแจนแก้ว, นางเบ็ดโก, นางกำพวด)

S34. Cruel stepsister(s). (กำพวดพระยาเจือก, นางกำพวด)

S73.2. Person banishes brother.(sister). (ลูกหมอเหือก)

S74. Long pregnancy. (ท้าวเซียงน้อย)

S100-S199. Revolting murders or mutilations

- S110.5. Murderer kills all who come to certain spot. (หมู่เพื่อนและเงินทอง)
- S118.2. Murder by cutting throat. (กับไฟวิเศษ)
- S131. Murder by drowning. (ท้าวเต่าดำ)
- S141. Exposure in boat. A person (usually woman or child) set a drift in a boat (chest, basket, cask).
(ท้าวกำกาดำ, กำพร้ามากเขือ)
- S143. Abandonment in forest. (กำพร้าและเศรษฐีที่ถ่อย)
- S146.2. Abandonment in cave. (ท้าวกามกลาง)
- S165.6. Human eyes used as fishbait. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)
- S168. Mutilation: tearing off ears. (ชายหูเหี้ยน)
- S180. Wounding or torturing. (นางกำพริ้ว)
- S300-S399. Abandoned or murdered children
- S301. Children abandoned (exposed). (นางไก่แก้ว)
- S321. Destitute parents abandon children. (สองช้ายน้อง)
- S322. Children abandoned (driven forth, exposed) by hostile relative. (จำปาสีตัน)
- S322.0.1. Orphaned boy deprived of his inheritance by relatives. (ไม้เท้าวิเศษ)
- S325.0.1. Monstrous (deformed) child exposed. (ท้าวช้างน้อย)
- S327. Child cast out because of his stupidity. (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)
- S331. Exposure of child in boat (floating chest). (พอนม้ายและลูกชายเจ็ดคน)
- S400-S499. Cruel persecutions
- +S437. Cast-off wife sent to herd cows. (จำปาสีตัน)
- S451. Out cast wife at last united with husband and children. (จำปาสีตัน)
- S471. Persecuted sons of co-wife. (จำปาสีตัน)
- S481. Cruelty to animals. (นางแปดนางแล (นางนกหงส์ฟ้า), นางกำพริ้ว)

T. Sex

- T0-T99. Love
- T11. Falling in love with person never seen. (ท้าวกำกาดำ)
- T11.1. Love from mere mention or description. (กำพริ้วตื่นต่อน)
- T11.8. Falling in love with beautiful voice. (นางเปิดไถ่)
- T15. Love at first sight. (ท้าวกำกาดำ)
- T51. Wooing by emissary. (ท้าวเต่าตงดำ)
- T53. Matchmakers. (ท้าวกำกาดำ, กำพริ้วตื่นต่อน, ท้าวเต่าดำ)
- T56.1.1. Bride attracted by flute. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)

T61.4.4. Token of betrothal sent to parents of a proposed bridegroom; acceptance means agreement to proposed match. (กำพร้าเดินต่อน, ท้าวกำกาดำ, ท้าวเต่าดำ)

T68. Princess offered as prize. (ชายหูเหียน, ท้าวกำพร้าน้อย, ยอดน้ำวิเศษ)

T68.1. Princess offered as prize to rescuer. (ไม้เท้าวิเศษ, พระยานกเป็้า)

T70. The scomed of lover. (ฎปอ)

T71. Woman scomed in love. (ท้าวแองรุ่ง)

T75. Man scomed by his beloved. (ท้าวผักหมและนางจั่นแก้ว)

T81. Death from love. (พระยานกเป็้า)

T81.2.1. Scomed lover kills self. (ท้าวผักหมและนางจั่นแก้ว)

T91.5.1. Rich girl in love with poor boy. (ท้าวกากลาง)

T91.6.4. Princess falls in love with lowly boy. (ท้าวกำกาดำ)

T92. Rivals in love. (กำพร้ามีน้อย)

T100-T199. Marriage

T102. Hero returns and marries first love. (กำพร้าเดินต่อน)

T111. Marriage of mortal and supernatural being. (นางไก่อแก้ว, ท้าวแองรุ่ง, ท้าวผักหมและนางจั่นแก้ว)

T111.1.2. Man marries the daughter of the god. (เสียงปี่ของท้าวกำพอย)

T111.3. Marriage of man with woman who has come from egg. (นางแปดนางแล (นางนหงส์ฟ้า))

T111.6. Marriage of mortal and angel. (กำพร้ามีน้อย)

T131.1.2. Father's consent to son's (daughter's) marriage necessary. (กำพร้าเดินต่อน)

T131.1.3. Marriage against will of parents. (กำพร้าเดินต่อน, กำพร้ามากเขือ)

T192. Marriage by force. (มือของกอย)

T200-T299. Married life

T211.4.1. Wife's corpse kept after death. (ยุงกินเลือด)

T230. Faithfulness in marriage. (ท้าวผักหมและนางจั่นแก้ว)

T300-T399. Chastity and celibacy

T320. Escape from undesired lover. (ท้าวผักหมและนางจั่นแก้ว, มือของกอย)

T323. Escape from undesired lover by strategy. (มีขี้เก๋)

T500-T599. Conception and birth

T511.3. Conception from eating vegetable. (กำพร้ามากเขือ)

T512.3. Conception from drinking water. (ท้าวข้างน้อย)

T548.1. Child born in answer to prayer. (ท้าวกำกาดำ, หมูเพื่อนและเงินทอง)

T550.2. Abnormally born child has unusual powers. (ท้าวข้างน้อย)

T586.1.1. Four children at a birth. (จำปาสี่ต้น)

T600-T699. Care of children

T674. Adopted child deserted when own child is born to couple. (นางเปิดโก)

T676.1. Childless woman adopts a serpent (transformed man). (หญิงมูน)

V. Religion

V0-V99. Religious services

V1.6.4.1. Sacred stones. (อยากให้เราจับหายตัวข้าวายวอด)

V50. Prayer. (หญิงมูน, หมูเพื่อนและเงินทอง)

W. Traits of Character

W0-W99. Favorable traits of character

W10. Kindness. (หมากแก้วสองฝัก)

W11.5. Generosity toward enemy. (กูป๋อ)

W11.5.1. Ruler pardons his enemies. (ท้าวทาบลง, ท้าวกำพร้าว (1))

W11.14. Youngest brother shares wealth with older brothers who foolishly lost theirs. (แก้อดเก่าเขื่อน
จึงจะได้ท่อนคำ)

W12.2. Man looks for strangers so as to bestow hospitality on them. (แม่คำ)

W26. Patience. (ท้าวแองรุ่ง)

W27. Gratitude. (บ่อน้ำพิสดาร, ลูกหมอกเหือก, สองช้ายน้อง, หมากแก้วสองฝัก)

W31. Obedience. (กำพร้าวและเศรษฐีที่ถ้อย)

W100-W199. Unfavorable traits of character

W111. Laziness. (พ่อหม้ายและลูกชายเจ็ดคน)

W111.1.6. Man too lazy to pick up berries (dates). (กำพร้าวและซีเหิน)

W126. Disobedience. (ท้าวหงส์คำ)

W152. Stinginess. (กำพร้าวและเศรษฐีที่ถ้อย)

W154. Ingratitude. (หมากแก้วสองฝัก)

W155. Hardness of heart. (หมากแก้วสองฝัก)

Z. Miscellaneous Groups of Motifs

Z200-Z299. Heroes

Z293. Return of the hero. (พระยานกเป่า)

2. นิทานปรัมปรา (Myth)

A. Mythological Motifs

A100-A499. Gods

A101.1. Supreme god as creator. (เทพนิยายเรื่องสัง)

A102.4. Omnipotent god. (คนไม่มีความพอ, พระอินทร์กับสัตว์โลก)

- A192.2. Departure of gods. (แห่งความเก่งกัน)
- A419.1. Deity of particular forest. (เรื่องของป่าไม้)
- A431. God of fertility. (พระยาคางคก)
- A433.1.1. God of rice-fields. (ข้าวเม็ดใหญ่)
- A600-A899. Cosmogony and cosmology**
- A657.1. Bridge connecting earth and heaven. (ตุ๊กแกตาโปน)
- A720.2. Formerly great heat of sun causes distress to mankind. (ดวงตะวัน)
- A751.1. Man in moon is person thrown or sent there as punishment. (มนุษย์ในดวงจันทร์)
- A751.8. Woman in the moon. (ดาวไกลและขยายยาในดวงจันทร์)
- A772. Origin of Onion. (ดาวไกลและขยายยาในดวงจันทร์)
- A796. Origin of the signs of the zodiac. (หมา แมว และหนู)
- A900-A999. Topographical features of the earth**
- A910.4. Bodies of water remnant of flood. (นมหากแดงลาย)
- A970. Origin of rocks and stones. (สองเข็ญนึ่งกับมีแม่เม็ด)
- A1000-A1099. World calamities**
- +A1015.1. Flood from conflict of gods. Sea god and rain god. (น้ำท่วม)
- A1019.2. Serpent king causes flood by damming rivers. (นมหากแดงลาย)
- +A1021.0.3. Deluge: escape in gourd. (น้ำท่วม)
- A1021.0.6. Deluge: escape on floating building. (นมหากแดงลาย)
- A1100-A1199. Establish of the natural order**
- A1131. Origin of rain. (เรื่องของป่าไม้)
- A1133. Origin of clouds. (เรื่องของป่าไม้)
- A1141. Origin of lightning. (เรื่องของป่าไม้)
- A1142.6.1. Thunder from clashing weapons of warring spirits in sky. (เรื่องของป่าไม้)
- A1200-A1699. Creation and ordering of human life**
- A1270. Primeval human pair. (นมหากแดงลาย)
- A1273.1. Incestuous first parents. (น้ำท่วม)
- A1277. Offspring of first parents. (น้ำท่วม, นมหากแดงลาย)
- A1300. Ordering of human life. (พระอินทร์กับสัตว์โลก)
- A1311. Origin of hands and feet. (มีเขี้ยวอม)
- A1320. Determination of span of life. (คนไม่มีความพอ, พระยาคางคก)
- A1321. Men and animals readjust span of life. At first, thirty years are given to all animals and to man. For the animals it is too long, for man too short. Man is given a portion of animals' lives. Years 1-30

vigorous (man's own); 30-48 burdens and blows (ass's); 48-60 no teeth (dog's); 60-70 foolish (monkey's). (คนไม่มีความพอ)

A1386. Origin of drunkenness. (ยักษ์แม่หม้ายต้มเหล้า)

A1420. Acquisition of food supply for human race. (เทพนิยายเรื่องสัง)

A1420.4. Food originally obtained without effort. (เทพนิยายเรื่องสัง)

A1423.2. Acquisition of rice. (ข้าวเม็ดใหญ่)

A1441. Acquisition of agriculture. (ดาวไทและยายปลาในดวงจันทร์)

A1441.2. Origin of custom of yoking oxen. (ดาวไทและยายปลาในดวงจันทร์)

+A1442. Origin of milling. (ดาวไทและยายปลาในดวงจันทร์)

+A1461. Acquisition of music. (นครบังบด, สวรรค์บรรลัย)

A1510. Origin of eating customs. (ผีโหมเซย)

A1530. Origin of social ceremonials. (ข้าวเม็ดใหญ่)

A1700-A2199. Creation of animal life

A1716.1. Animal from different parts of body of slain giant. (สองเขี้ยวน้องกับผีแม่มด, ผีย่าวอม)

A2000. Creation of insects. (แมงจ๊กจั่น)

A2001. Insects from body of slain monster. (ผีย่าวอม, สองเขี้ยวน้องกับผีแม่มด)

A2200-A2599. Animal characteristics

A2213.5. Animal characteristics from being struck. (ตุ๊กแกตาโปน)

A2217.1. Birds painted their present colors. (กาและนกยูง)

A2218. Animal characteristics from burning or singeing. (แข่งความเก่งกัน)

A2219.1. Animal has color spilled on him: cause of his color. (กาและนกยูง)

A2230. Animal characteristics as punishment. (เหตุใดจ๊กจั่นไม่มีได้, เหตุใดริมฝีปากข้างจึงห้อย หอยเตี๋ย)

+A2231.1.3. Discourteous answer: why crab has eyes behind. (หอยเตี๋ย)

+A2231.1.4. Discourteous answer: tortoise's shell. Zeus celebrates a wedding and invites the animals.

Tortoise is late. Why? "I like my house." "May you bear your house always." (หอยเตี๋ย)

A2232.1. Origin of animals' eyes. (ตุ๊กแกตาโปน)

A2233. Animal characteristics: punishment for laziness. (พระยาตากคก)

A2240. Animal characteristics: obtaining another's qualities. (พระยาจูเหลื้อม)

A2250. Animal characteristics: result of contest. (แข่งความเก่งกัน)

A2311. Origin of animal's skin. (ตุ๊กแกตาโปน)

A2312.1.1. Origin of cracks in tortoise's shell. (น้ำท่วม)

A2332.5. Color of animal's eyes. (นกเค้าแมวตาเหลือง)

A2335.1. Origin of animal's nose. (หมากับแมวไปเขาแก้ว)

- A2342. Origin and nature of animal's lips. (เหตุใดริมฝีปากช้างจึงห้อย)
- A2411.1. Origin of color of mammals. (แห่งความเก่งกัน)
- A2411.2. Origin of color of bird. (กาและนกยูง)
- A2411.2.1.6. Color of crow. (กาและนกยูง)
- A2411.2.8.7. Color of peacock. (กาและนกยูง)
- A2413.4. Stripes of tiger. (แห่งความเก่งกัน, พระยาคางคก)
- A2421. How animal got voice. (ตุ๊กแกตาโปน, พระยาขลุ่ย)
- A2426. Nature and meaning of animal cries. (แมงจักจั่น)
- A2430. Animal characteristics: dwelling and food. (พระอินทร์กับสัตว์โลก, นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2433.2.3. Animals that live alone. (นกเค้าแมวและงู)
- A2434. Habitat of animal. (นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2441.4.2. Cause of crab's walk. (เหตุใดปูจึงเดินเอาทางข้างไป)
- A2463. Animal's means of attack. (ปูทอง)
- A2483.1. Why snake sheds skin. (พระยาคางคก)
- A2489.1.1. Why cock crows to greet sunrise. (ดวงตะวัน)
- A2494. Why certain animals are enemies. (นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2494.1.1. Enmity between cat and mouse. (นมา แมว และหนู, นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2494.1.2. Enmity between cat and dog. (นมา แมว และหนู)
- A2494.13. Enmity between birds. (นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2494.15. The fish's enemies. (นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2494.4.2. Enmity between dog and crocodile. (นมากับแมวไปเอาแก้ว)
- A2531. Why animal is harmless. (พระยาขลุ่ย)
- A2532.1. Why snakes are venomous. (พระยาขลุ่ย)
- A2600-A2699. Origin of trees and plants
- A2600. Origin of plants. (เรื่องของป่าไม้)
- A2700-A2799. Origin of plant characteristics
- A2721. Plant cursed for impious act. (ข้าวเม็ดใหญ่)
- A2756. Why the bamboo has nodes. (น้ำท่วม)
- A2793.6. Origin of shapes of grain. (ข้าวเม็ดใหญ่)

B. Animals

B0.-B99. Mythical animals

- B11.2.11.1. Dragon spews venom. (พระยาขลุ่ย)
- B16.2.2. Devastating tiger. (เสือโคร่งและตุ๊กแก)

B16.3. Devastating birds. (นกเค้าแมวตาเหลือง)

B100-B199. Magic animals

B102.8. Golden crab. (ปูทอง)

B122.1. Bird as adviser. (น้าฟ้าม)

B200-B299. Animal with human traits

B236. Animal parliament elects king. (พระยาคางคก)

B240.4. Lion as king of animals. (พระยาคางคก)

B242.1.1. Eagle king of birds. (พระยาคางคก)

B244.1. King of serpents (snakes). (พระยางูเหลือม)

B270. Animal in legal relations. (เสือโคร่งและตุ๊กแก)

B271. Animals as plaintiffs. (เหตุโตปูจึงเดินเอาทางข้างไป)

B272. Animals as defendants in court. (เหตุโตจกจันไม่มีได้)

B275.2. Excommunication of animal. (นกเค้าแมวและแก๊ง)

B299.1. Animal takes revenge on man. (ปูทอง)

B300-B599. Friendly animals

B315. Animals with unusual limbs or members. (เหตุโตจกจันไม่มีได้)

B331. Helpful animal killed through misunderstanding. (ปูทอง)

B380. Animal grateful for relief from pain. (นมหากแดงลาย)

B411. Helpful cow. (เหตุโตริมฝีปากข้างจึงห้อย)

B443.3. Helpful elephant. (เหตุโตริมฝีปากข้างจึงห้อย)

B505. Magic object received from animal. (นมหากแดงลาย)

B531. Animals provide food for men. (ปูทอง)

+B551.3. Crocodile carries man across river (ocean). (นมหากับแมวไปเอาแก้ว)

B592. Animals bequeath characteristics to man. At first, thirty years are given to all animals and to man.

For the animals it is too long, for man too short. Man is given a portion of animals' lives. Years 1-30 vigorous (man 's own); 30-48 burdens and blows (ass's); 48-60 no teeth (dog's); 60-70 foolish (monkey's) (คนไม่มีความพอ)

B700-B799. Fanciful traits of animals

B755. Animal calls the dawn. The sun rises as a result of the animal's call. (ดวงตะวัน)

B776. Venomous animals. (พระยางูเหลือม)

C. Tabu

C600-C699. Unique prohibitions and compulsions

C610. The one forbidden place. (เหตุโตริมฝีปากข้างจึงห้อย)

C612. Forbidden forest. (เรื่องของป่าไม้)

C614.1.0.3. Forbidden direction: not to step outside a certain time. (สองเข็มน้องกับผีแม่มด)

D. Magic

D700-D799. Disenchantment

D735.1. Beauty and the beast. (สวกร์กับภรรยา)

D800-D1699. Magic objects

D842.3. Magic object found on grave of slain helpful animal. (หมากกับแมวไปเอาแก้ว)

D849.4. Magic object found in the wood. (เรื่องของป่าไม้)

D861. Magic object stolen. (หมากกับแมวไปเอาแก้ว)

D882.1.1. Stolen magic object stolen back by helpful cat and dog. (หมากกับแมวไปเอาแก้ว)

D973.1. Magic rice - grains. (ข้าวเม็ดใหญ่)

D1256. Magic ball. (หมากกับแมวไปเอาแก้ว)

D1335. Object gives magic strength. (เรื่องของป่าไม้)

D1335.1. Magic strength-giving food. (เรื่องของป่าไม้)

D1400.1.4.7. Magic arrows annihilate army. (ดวงตะวัน)

D1412.1. Magic sack draws person into it. (สองเข็มน้องกับผีแม่มด)

D1463. Magic plant furnishes treasure. (หมากแดงตาย)

D1472.1. Food or drink received directly from magic (object). (ยักษ์แม่หม้ายต้มเหล้า)

D1561.1. Magic object brings luck. (หมากกับแมวไปเอาแก้ว)

D1700-D2199. Magic powers and manifestations

D1777. Magic results from power. (แข่งความเก่งกัน)

D1793. Magic results from eating or drinking. (ยักษ์แม่หม้ายต้มเหล้า)

E. The Dead

E200-E599. Ghosts and other revenants

E461.1. Revenant challenged to combat. (ผีโหมเซย)

E541. Revenants eat. (ผีโหมเซย)

E600-E699. Reincarnation

E600. Reincarnation. (เรื่องของป่าไม้)

E816. Reincarnation as insects. (แมงจ๊กจั่น)

E700-E799. The soul

E711.2.1. Soul in calabash (gourd). (หมากแดงตาย)

E750.2.3. Branching tree as roadway for souls. (เครือเขาภาค)

F. Marvels

F0-F199. Otherworld journeys

- F32. God visits earth. (ตึกนกตาโปน)
- F51. Sky rope. (ผียาว่อม)
- F63. Person carried to upper world by deity (spirit). (ตึกนกตาโปน)
- F129.4.2. Voyage to Isle of true. People cannot lie. (นครบังบด)
- F200-F699. Marvelous creatures
- F221.2. Habitable hill. (หมากแดงลาย)
- F377. Supernatural lapse of time in fairyland. Years seem days. (เรื่องของป่าไม้)
- F402.1.4. Demons assume human forms in order to deceive. (สองเขื่อนน้องกับผีแม่มด)
- F576. Extraordinary ugliness. (สวารค์บรรลัษ)
- F638. Mighty archer. (ดวงตะวัน)
- F642.7. Person of remarkable sight can see the soul. (ผีโหมเขย)
- F660. Remarkable skill. (นครบังบด, สวารค์บรรลัษ)
- F700-F899. Extraordinary places and things
- F811.14.1. Tree so large that it darkens whole world. (เครือเขากาด ปุเขย ย่าเขย)
- F900-F1099. Extraordinary occurrence
- F950. Marvelous cures. (ผีโหมเขย)
- F961.0.1. Several suns or moons appearing in sky simultaneously. (ดวงตะวัน)
- F965. Premature darkness. (ดวงตะวัน)
- F1041.1.2. Death from grief for death of love or relative. (แมงจ๊กจั่น)
- F1041.1.12. Death from horror. (สวารค์บรรลัษ)
- F1041.9. Extraordinary illness. (เหตุโศกจ๊กจั่นไม่มีได้)

G. Ogres

- G10-G399. Kinds of ogres
- G10. Cannibalism. (เหตุโศกมีปากข้างจิ้งห้อย)
- G11.3. Cannibal witch. (ผียาว่อม, สองเขื่อนน้องกับผีแม่มด)
- G275. Witch defeated. (ผียาว่อม, สองเขื่อนน้องกับผีแม่มด)
- G276. Escape from witch. (ผียาว่อม)
- G400-G499. Falling into ogre's power
- G401. Children wander into ogre's house. (ผียาว่อม)
- G461.1. Mistake of elder leads two brothers to the home of ogre. (สองเขื่อนน้องกับผีแม่มด)
- G500-G599. Ogre defeated
- G551.4. One brother rescues another from ogre. (หมากแดงลาย)

H. Tests

- H300-H499. Marriage tests

- H300. Tests connected with marriage. (หมากแดงลาย)
- H500-H899. Test of cleverness
- H500. Test of cleverness or ability. (แข่งความเก่งกัน)
- H900-H1199. Tests of prowess: tasks
- H982. Animals help man perform task. (ดางตะวัน)
- H1023.2.1. Task: carrying water in leaky vessel. (เหตุโตรีมมีปากข้างจึงห้อย)
- H1115.3. Task: cutting down a giant tree. (เครีเขากาด ปุโยช ย่าเยอ)
- H1132. Task: recovering lost objects. (ดางตะวัน)
- H1200-H1399. Tests of prowess: quests
- H1225. Quest for a strong adversary. (มีไหมเขย)
- H1382. Quest for unknown objects or places. (เรื่องของป่าไม้)
- H1400-H1599. Other tests
- H1517. Test: bite of poisonous snake. (พระยาภูเหล็กอม)
- H1598. Contest between man and other being. (แข่งความเก่งกัน)

J. The Wise and the Foolish

- J200-J1099. Wise and unwise conduct
- J511. One should not attempt to change his color. (มนุษย์ในดวงจันทร์)
- J1100-J1699. Cleverness
- J1147. Detection through feigned dream. (เสือโค่งและตุ๊กแก)
- J1500. Clever practical retort. (แข่งความเก่งกัน)
- J1700-J2749. Fools (and other unwise persons)
- J1750. One animal mistaken for another. (ตุ๊กแกตาโปน)
- J1769.2. Dead man is thought to be alive. (พระยาภูเหล็กอม)
- J1772. One object thought to be another. (หมากแดงลาย)
- J1791. Reflection in water thought to be the original of the thing reflected. (สวรงค์บรลัย)
- J1805.1. Similar sounding words mistaken for each other. (พระยาภูเหล็กอม)
- J2183.6. Short sightedness in case of fire. (แข่งความเก่งกัน)

K. Deceptions

- K0-K99. Contests won by deception
- K0. Contest won by deception-general. (พระยาคางคก)
- K11.2. Race won by deception: riding on the back; one contestant rides on the other's back.
(หมา แมว และหนู)
- K500-K699. Escape by deception
- K580. Captor persuaded into illusory punishment. (ตองเขื่อน้องกับมีแม่มด)

K700-K799. Capture by deception

K675. Cutting rope to kill ogre who is climbing the rope to reach his victim. (ผียาว่อม)

K717. Deception into bottle (vessel). Insects (or a spirit) having escaped from a bottle are told that they cannot return. They accept the challenge and go back into the bottle. (หมากแดงลาย)

K800-K999. Fatal deception

K810. Fatal deception into trickster's power. (เสือโคร่งและตุ๊กแก)

K952.2. Man transforms self to gadfly to enter giant's stomach and kill him. (หมากแดงลาย)

K1700-K2099. Deception through shams

K2096. Hypocrisy concerning charity. (นกเค้าแมวและแก๊ง)

K2300-K2399. Other deceptions

K2371.1. Heaven entered by a trick. (ตุ๊กแกตาโปน)

L. Reversal of Fortune**L100-L199. Unpromising hero (heroine)**

L111.4. Orphan hero. (หมากแดงลาย)

L111.4.2. Orphan heroine. (ผียาว่อม)

L300-L399. Triumph of the weak

L315. Small animal overcomes large. (พระยากางคก)

M. Ordaining the Future**M0-M99. Judgements and decrees**

M0. Judgements and decrees. (เหตุใดจักจั่นไม่มีไส้)

M1. Senseless judicial decisions. (เสือโคร่งและตุ๊กแก)

M200-M299. Bargains and promises

M201. Making of bargains and promises. (หมากแดงลาย)

M205. Breaking of bargains or promises. (หมากแดงลาย)

N. Change and Fate**N700-N799. Accidental encounters**

N351. Money (treasure) unwittingly given away. (นครมังบต)

N700. Accident encounters. (สวรงค์บรลัษ)

N800-N899. Helpers

N810. Supernatural helpers. (ผีโหมเขย)

N810.3. Hero's divine father as helper. (ผียาว่อม, สองเขื่อน้องกับผีแม่มด)

N812.3. Grateful giantess as helper. (ยักษ์แม่หม้ายต้มเหล่า)

P. Society**P0-P99. Royalty and nobility**

P40. Princess. (เหตุใดจักจั่นไม่มีได้)

P200-P299. The family

+P251.6.7. Twelve brothers. (เหตุใดริมฝีปากข้างจึงห้อย)

P400-P499. Trades and professions

P428. Musician. (นครบึงบอ, สวรรค์บรรลัย)

P600-P699. Customs

P600. Customs. (ปู่เยอ ย่าเยอ)

P634.0.1. Customs connected with eating and food. (เครือเขากาด)

Q. Rewards and Punishments

Q0. Rewards and punishments

Q3. Moderate request rewarded; immoderate punished. (พระอินทร์กับสัตว์โลก)

Q6. Good thoughts rewarded, bad punished. (หมากแดงลาย)

Q10-Q99. Nature of rewards

Q26. Keeping fast rewarded. (นมา แมว และหนู)

Q143. Superior rebirth as reward. (ข้าวเม็ดใหญ่, ดาวโกและยายยาในดวงจันทร์)

Q200-Q399. Deeds punished

Q285.1. Cruelty to animals punished. (นกเค้าแมวและกิ้ง)

Q320. Evil personal habits punished. (เทพนิยายเรื่องสัง)

Q338. Immoderate request punished. (มนุษย์ในดวงจันทร์)

Q400-Q599. Kinds of punishment

Q411. Death as punishment. (หมากแดงลาย)

Q431.17. Banishment for lying. (นครบึงบอ)

Q435. Magic imprisonment in cleft tree. (เรื่องของป่าไม้)

Q472. Branding as punishment. (นกเค้าแมวตาเหลือง)

Q552.3.3. Drought as punishment. (เรื่องของป่าไม้)

Q552.3.4. Food magically disappears. (เทพนิยายเรื่องสัง)

R. Captive and Fugitives

R0-R99. Captivity

R49.1. Captivity in tree. (เรื่องของป่าไม้)

R100-R199. Rescues

R131. Exposed or abandoned child rescues. (เหตุใดริมฝีปากข้างจึงห้อย)

R181.1. Demon imprisoned in tree released. (หมากแดงลาย)

R200-R299. Escapes and pursuits

R200. Escapes and pursuits. (เหตุใดริมฝีปากข้างจึงห้อย)

R211. Escape from prison. (เรื่องของป่าไม้)

R215. Escape from execution. (เหตุโคจรู้งเดินเขาทางข้างไป)

R243.1. Pursuer misdirected by animal to help fugitive. (เหตุโคจรู้งมีปากข้างจิ้งห้อย)

+R267. Fugitives trailed by mustard seeds (ashes) dropped from bag. (มียารู้งอม, สองเจ็ดย่นองกับมีแม่มด)

R300-R399. Refugees and recapture

R300. Refugees and recapture. (เรื่องของป่าไม้)

S. Unnatural Cruelty

S0-S99. Cruel relatives

S73.2. Person banishes brother (sister). (หมากแดงตาย)

S300-S399. Abandoned or murdered children

S321. Destitute parents abandon children. (เหตุโคจรู้งมีปากข้างจิ้งห้อย)

S400-S499. Cruel persecutions

S400. Cruel persecutions. (น้ำท่วม)

T. Sex

T0-T99. Love

T56.1.1. Bride attracted by flute. (นครม้งบด, สวรรค์บรรลัย)

T70. The scorned lover. (นครม้งบด)

T93.1. Disappointed lover becomes a wild man in the woods. (สวรรค์บรรลัย)

T100-T199. Marriage

T111. Marriage of mortal and supernatural being. (นครม้งบด)

T116.1. Bride refused to sleep with ugly groom. (สวรรค์บรรลัย)

T500-T599. Conception and birth

T555. Woman gives birth to a plant. (หมากแดงตาย)

T555.1.1. Woman gives birth to pumpkin. (น้ำท่วม)

V. Religion

V0-V99. Religious services

V60. Funeral rites. (ปู่เยช ย่าเยช)

W. Traits of Character

W0-W99. Favorable traits of character

W27. Gratitude. (เครือเชือกาค, ข้าวเม็ดใหญ่, ปู่เยช ย่าเยช)

W100-W199. Unfavorable traits of character

W150. Unfavorable traits of character - social. (นกเค้าแมวตาเหลือง)

W154. Ingratitude. (ข้าวเม็ดใหญ่)

W182. The crying child. He stops crying so that after a rest he can cry louder than ever. (มีไหมเขย)

W196. Lack of patience. (กานและนกขุง)

Z. Miscellaneous Groups of Motifs

Z0-Z99. Formulas

Z43.2. The cock strikes out the hen's eye with a nut. The cock blames the hazel bush for tearing its knickers, the hazel bush the goat for gnawing at it, the goat the shepherd-boy for not tending it, the boy his mistress for not baking him a bun, the mistress the pig for eating up the dough, the pig the wolf for killing its young. (นกเค้าแมวตาเหลือง, นกเค้าแมวและงู, เหตุใดจึงจกกันไม่ได้)

Z64. Proverbs. (นกเค้าแมวตาเหลือง)

3. นิทานตลกขำขัน (Jest)

B. Animals

B0-B99. Mythical animals

B16.2.5. Devastating bear killed. (ยาฟอสส์คนดิษนาต)

B16.5.1. Giant devastating serpent. (ทำนอยสังหารหนี, ยาฟอสส์คนดิษนาต)

B16.5.2. Devastating crocodile. (ทำนอยสังหารหนี, ยาฟอสส์คนดิษนาต)

B100-B199. Magic animals

B100. Treasure animals. (กำพร้าไก่อต)

B122.1. Bird as adviser. (อีตาพินครก)

B300-B599. Friendly animals

B350. Grateful animals. (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

B700-B799. Fanciful traits of animals

B767. Animal attracted by music. (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

C. Tabu

C400-C499. Speaking tabu

C420. Tabu: uttering secrets. (คนปากมอ)

D. Magic

D800-D1699. Magic objects

D1454.5. Treasure from excrements. (อีตาพินครก)

F. Marvels

F200-F699. Marvelous creatures

F679.5. Skill hunter. (กำพร้าไก่อต)

F700-F899. Extraordinary places and things

F821.1. Dress of extraordinary material. (สาวดำ สาวต่อน)

F851. Extraordinary food. (คนปากมอ)

F852.2. Golden coffin. (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

F900-F1099. Extraordinary occurrences

F982. Animals carry extraordinary burden. (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

F1041.1.13.1. Girl dies of shame at being seen naked. (สาวคำ สาวด่อน)

H. Test

H0-H199. Identity tests: recognition

H50. Recognition by bodily marks or physical attributes. (คอยท่าหน้าตาศนา)

H300-H499. Marriage tests

H326.1. Suitor tests: aptness in handicrafts. (เลือกลูกเขย)

H328.4. Suitor test: standing naked in river through a winter night. (พระยากับมหาดเล็ก, ลูกสาวเศรษฐี)

H500-H899. Tests of cleverness

H501.2. Wise man answers questions of many with single speech. (พ่อเฒ่าลา สองเขย)

H509.5. Test: telling skillful lie. (เขียงน้อยหัวแหลม)

H510. Tests in guessing. (ยาพ่อสีคนตีขนาด)

H561.4. King and clever youth. (เขียงน้อยหัวแหลม, เสียวสะหวาดยามเขาวัววัย, หัวกำพร้าว(2))

H592.1. "Love like salt." Girl compares her love for her father to salt. Experience teaches him the value of salt. (ลูกสาวเศรษฐี)

H770. Riddles of explanation. (เขยหล้าปัญญาแหลม, พ่อเฒ่าลา สองเขย)

H900-H1199. Tests of prowess: tasks

H905.5. Test: telling skillful lie. (กำพร้าวลาด)

H915.1. Tasks assigned because of man's boast. (หัวน้อยสังหารหนี, ยาพ่อสีคนตีขนาด)

H952. Reductio ad absurdum of task. (ลูกสาวเศรษฐี)

H961. Tasks performed by cleverness. (เลือกลูกเขย)

H1138. Task: supplying water in land where it is lacking. (ยาพ่อสีคนตีขนาด)

H1161. Task: killing ferocious beast. (หัวน้อยสังหารหนี, ยาพ่อสีคนตีขนาด)

H1200-H1399. Tests of prowess: quests

H1225. Quest for a strong adversary. (หัวน้อยสังหารหนี)

H1233.2.1. Quest accomplished with aid of wife. (หัวน้อยสังหารหนี)

H1243. Riches the reward of questions solved on quests. (ยาพ่อสีคนตีขนาด)

J. The Wise and the Foolish

J0-J199. Acquisition and possession of wisdom (knowledge)

J112. Clever wife. (กำพร้าวไต่ตอ)

J179.3. Wisdom from neighbors. (ซักร้านเกิดเป็นดี)

J200-J1099. Wise and unwise conduct

- J218. Enemies make peace rather than stay each other. (แม้ย่ำซึ่งถูกสะไ้)
- J230. Choice: real and apparent values. (คอยท่าแต่ว่าสนา)
- J321.4. Present possessions preferred to future. (คอยท่าแต่ว่าสนา)
- J347.4. Rich merchant is poorer in happiness than poor man. (สิบพ่อค้า ยี่สิบพ่อค้าก็มาไหว้พอนา)
- J483. Choice: to do that which one knows or to learn something. (เลือกถูกเขย)
- J514. One should be too greedy. (ชื้อนใหญ่ไม่เท่าจำวคม, เสียหลักกับเสียแหลม)
- J1010. Value of industry. (ที่คร้านเกิดเป็นดี)
- J1074.1. Has never regretted silence but often regretted speech. (คนปากบจน)
- J1100-J1699. Cleverness
- J1110. Clever persons. (แม้ย่ำซึ่งถูกสะไ้, กางทอย (เขียงเหมียง))
- J1141. Confession obtained by a ruse. (สิบพ่อค้า ยี่สิบพ่อค้าก็มาไหว้พอนา)
- J1145. Detection through aid of animal. (พระยาเจ้าเมืองกับกำพำ)
- J1191.1. Reductio ad absurdum: the decision about the colt. A man which the wagon-owner claims, saying that the wagon has borne a colt. Real owner of the colt shows the absurdity (1) by fishing in the street or (2) by telling that his wife is shooting fish in the garden. Neither of these things are so absurd as the decision. (เสียวสะหาวคยามเขยวัก)
- +J1191.1. Reductio ad aberdum: the decision about the colt. A man ties his mare to a second man's wagon. The mare bears a colt which the wagon-owner claims, saying that the wagon has borne a colt. Real owner of the colt shows the absurdity (1) by fishing in the street or (2) by telling that his wife is shooting fish in the garden. Neither of these things are so absurd as the decision. (ท้าวกำพำ(2), พระยาเจ้าเมืองกับกำพำ)
- J1191.7. Rice pot on pole, fire far away. As easy to cook rice thus as to warm a man at a distance from a lamp on a balcony. (พระยากับมหาดเล็ก)
- J1241. Clever dividing which favors the dividers. (กางทอย (เขียงเหมียง))
- J1250. Clever verbal retorts-general. (เขยหล้าปัญญาแหลม)
- J1280. Repartee with ruler (judge, etc.). (กำพำไปต่อ)
- J1350. Rude retorts. (เป็นเพราะหมอดู)
- J1500. Clever practical retort. (ไมชี้ถึงเหนือมรัต)
- J1511. A rule must work both ways. (ไมชี้ถึงเหนือมรัต)
- J1530. One absurdity rebukes another. (คนโกหกกับคนหลอกหลวง)
- J1581. Stingy almsgiving repaid. (พระยากับมหาดเล็ก)
- J1675. Clever dealing with a king. (กำพำฉลาด)
- J1678. Settling the dispute. (แม้ย่ำซึ่งถูกสะไ้)

J1700-J2749. Fools (and other unwise persons)

J1705.4. Foolish king. (เสียงกลองนาง, กำพรางลาด)

J1706.1. Tiger as stupid beast. (กางทอย (เขียงเหมียง))

J1713. Foolish married couples. (ซี้คร้านเกิดเป็นดี)

J1730. Absurd ignorance. (ท้าวมชนกัว)

J1732. Ignorance of certain foods. (เสียงกลองนาง, กางทอย (เขียงเหมียง))

J1760. Animal or person mistaken for something else. (เสียนหลักกับเสียวแหลม)

J1803. Learned words misunderstood by uneducated. (เป็นเพราะหมอดู)

J1810. Physical phenomena misunderstood. (บั๊กลังกับเสียงก้อง)

J1820. Inappropriate action from misunderstanding. (เสียนหลักกับเสียวแหลม)

J1919.5. Genitals cut off through ignorance. (กางทอย (เขียงเหมียง))

+J2081.1. Foolish bargain: horse for cow, cow for hog, etc. Finally nothing left. (ซี้คร้านเกิดเป็นดี)

J2133. Numskull falls. (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา, กางทอย (เขียงเหมียง))

J2302. Gullible wives. (เขียงน้อยหัวแหลม)

J2415. Foolish imitation of lucky man. Because one man has had good luck, numskull imitates and thinks he will have equal luck. He is disappointed. (อิดาพันครก, ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

J2462. Foolish bridegroom follows instructions literally. (เป็นเพราะหมอดู)

K. Deceptions

K0-K99. Contests won by deception

K0. Contest won by deception-general. (เขยหล้าปัญญาแหลม)

K100-K299. Deceptive bargains

K111.1. Alleged gold-dropping. (เสียนหลักกับเสียวแหลม)

K135. Pseudo-magic animals sold. (เสียนหลักกับเสียวแหลม)

K170. Deception through pseudo-simple bargain. (ซ็อนใหญ่ไม่เท่าจ้าวคม)

K171. Deception division of profits. (เรื่องปันเลน)

+K171.6. In dividing the fish, the dupe gets the bones. (เรื่องปันเลน)

K187. Strokes shared. The boy promises the soldier what the king has promised to give him. The soldier receives a beating in place of the boy. (ปันเท่ากัน)

K200. Deception in payment of debt. (กำพรางลาด, เสียนหลักกับเสียวแหลม)

K231.14. To pay beggar for standing in task all night. Beggar sees lights in temple. Payment refused since beggar warmed himself. (พระยากับมหาดเล็ก, ลูกสาวเศรษฐี)

K300-K499. Thefts and cheats

K307. Thieves betray each other. (เสียนหลักกับเสียวแหลม)

K362. Theft by presenting false order to guardian. (เขียนน้อยหัวแหลม)

K421.3. Two cheats exchange articles as genuine and both find themselves cheated.

(คนโกหกกับคนหลอกลวง)

K475. Cheating through equivocation. (เขยหน้าบึ้งหน้าแหลม)

K500-K699. Escape by deception

K521.4. Clothes changed so as to escape. (กางทอย (เขียนเหมี้ยง))

K527. Escape by substituting mother person in place of the intended victim. (กางทอย (เขียนเหมี้ยง))

K800-K999. Fatal deception

+K 842. Dupe persuaded to take prisoner's place in a sack: killed. The bag is to be thrown into the sea.

The trickster keeps shouting that he does not want to go to heaven (or marry the princess); the dupe gladly substitutes for him. (กางทอย(เขียนเหมี้ยง))

K842.2. Dupe persuaded to take prisoner's place in pit. (กางทอย (เขียนเหมี้ยง))

K891. Dupe tricked into jumping to his death. (กางทอย (เขียนเหมี้ยง))

K1400-K1499. Dope's property destroyed

K1400. Dupe's property destroyed. (กางทอย (เขียนเหมี้ยง))

K1700-K2099. Deception through shams

K1800. Deception by disguise or illusion. (บักล้งกับเสียงก้อง)

K1860. Deception by feigned death (sleep). (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

K1881. Absent person seems to be present. (บักล้งกับเสียงก้อง)

K1885. Dead man be to appear alive. (เสียหลักกับเสียแหลม)

K1887.1. Echo answers. (บักล้งกับเสียงก้อง)

K1953.1. Coward boasts that he has frightened bear away. His wife has killed it and he has fled. (ทำวน้อย
สังหารหมี)

K1956.2. Sham wise man hides something and is rewarded for finding it. (ยาพ่อสิดคนดีขนาด)

K2034. Same reward promised to many helpers. (แม่ย่างลูกสะใภ้)

K2096. Hypocrisy concerning charity. (พระยากับมมหาตเล็ก)

K2200-K2299. Villains and traitors

K2214.2.1. Treacherous daughter-in-law plots against husband's mother. (แม่ย่างลูกสะใภ้)

L. Reversal of Fortune

L100-L199. Unpromising hero (herolne)

L111.4. Orphan hero. (กำพร้าฉลาด, ทำกำพร้า(2), พระยาเจ้าเมืองกับกำพร้า, ลูกสาวเศรษฐี)

L113.5. Woodcutter hero. (อีตาพันครก)

L140. The unpromising surpasses the promising. (อีคร้านเกิดเป็นดี)

L145. Ugly preferred to pretty sister. (สาวดำ สาวช่อน)

L145.1. Ugly sister helps pretty one. (สาวดำ สาวด่อน)

L146. Neglected surpasses favorite child. (บักล้งกับเสียงก้อง)

L148.1. If you hasten you will not get there. (ชิตาพันครก)

L300-L399. Triumph of the weak

L311. Weak (small) Hero overcomes large fighter. (สิบพ่อค้า ยี่สิบพ่อค้าก็มาไหว้พอนา)

L400-L499. Pride brought low

L410. Proud ruler (deity) humbled. (เสียงกลองนาง)

M. Ordaining the Future

M0-M99. Judgements and decrees

M0. Judgements and decrees. (เขชนล้าปัญญาแหลม, สิบพ่อค้า ยี่สิบพ่อค้าก็มาไหว้พอนา)

M1. Senseless judicial decision. (ท้าวกำพริ(2), พระยาเจ้าเมืองกับกำพริ)

M200-M299. Bargains and promises

M241. Bargain: to divide all winnings. (เป็นเท่ากัน)

M300-M399. Prophecies

M310.1. Prophecy: future greatness and fame. (กั้งร่มเขี้ยว)

M340.6. Prophecy of great misfortune. (กั้งร่มเขี้ยว)

M369.2. Prophecies concerning love and marriage. (เป็นเพราะหมอดู)

N. Chance and Fate

N100-N299. The ways of luck and fate

N 131. Acts performed for changing luck. (กั้งร่มเขี้ยว)

N300-N399. Unlucky accidents

N330. Accidental killing or death. (เสียวหลักกับเสียวแหลม)

N335. Unexpected death at hands of an animal. (เสียวหลักกับเสียวแหลม)

N400-N699. Lucky accidents

N450. Secrets over heard. (เสียงกลองนาง)

N451. Secrets overheard from animal (demon) conversation. (ยาฟอสสิคนดิษนาต)

N455.9. Location of sought object learned from overheard conversation. (ยาฟอสสิคนดิษนาต)

N534.6. Treasure found by man when he obeys call of nature. (ชิตาพันครก)

N624. Man falls into well and accidentally kills cobra: rewarded. (ท้าวน้อยสังหารหนี, ยาฟอสสิคนดิษนาต)

N680.1. Lucky fool. (ท้าวน้อยสังหารหนี)

N681. Husband (lover) Arrives home just as wife (mistress) is to marry another. (เป็นเพราะหมอดู)

N800-N899. Helpers

N817. Deity as helper. (คชยท่าแต่วาสนา)

N828. Wise woman as helper. (ถูกสาวเศรษฐี)

N852. Soldier as helper. (ท้าวน้อยสังหารหนี, พระยากับมขนาดเล็ก, ยาพ่อสีคนตีขนาด)

P. Society

P0-P99. Royalty and nobility

P10. Kings. (คนปกครอง)

P12.2.1. Tyrannical King. (เขียงน้อยหัวแหลม, เสียวชะวาทยามเยาว์วัย, ท้าวกำพรา(2), พระยาเจ้าเมืองกับกำพรา)

P12.3. Usurper imposes burden some taxes. (เลี้ยงกลองนาง)

P100-P199. Other social orders

P110. Royal ministers. (กำพราฉลาด)

P150. Rich man. (ไนซีถึงเหนือมรัต)

P200-P299. The family

P252.1. Two sisters. (สาวดำ สาวด่อน)

P262.1. Bad relations between mother-in-law and daughter-in-law. (แม่ย่าซึ่งถูกสะใภ้)

P265. Son-in-law. (เขยหล้าปัญญาแหลม, พ่อเผ่าลา สองเขย)

P300-P399. Other social relationships

P310.8. Friendship possible only between equals. (ชื่อนใหญ่ไม่เท่าจำคม)

P400-P499. Trades and professions

P411. Peasant. (สิบพ่อค้า ยี่สิบพ่อค้าที่มาไหวพอนา)

P426.3. Monks. (ยาพ่อสีคนตีขนาด)

P431. Merchant. (สิบพ่อค้า ยี่สิบพ่อค้าที่มาไหวพอนา)

Q. Rewards and Punishments

Q0. Rewards and punishments

Q5. Laziness punished; industry rewarded (กักร่มเขีย)

Q6.1. Foolishness brings a man to death, quiet calm to fortune. (ทำเหมือนเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

Q10-Q99. Deeds rewarded

Q33. Reward for saying of prayers. (ชีครันเกิดเป็นดี)

Q91. Reward for cleverness. (เขยหล้าปัญญาแหลม, พ่อเผ่าลา สองเขย)

Q100-Q199. Nature of rewards

Q111. Riches as reward. (กักร่มเขีย)

Q111.6. Treasure as reward. (ชีครันเกิดเป็นดี, กำพราไต่ต)

Q112. Half of kingdom as reward. (ยาพ่อสีคนตีขนาด)

Q113.0.1. High honors as reward. (กำพราไต่ต, เขยหล้าปัญญาแหลม, ท้าวน้อยสังหารหนี)

Q400-Q599. Kinds of punishment

Q421.3. Punishment: cutting throat. (ชื่อนใหญ่ไม่เท่าจำคม)

- Q429.4. Punishment: Squeezing to death. (ไขว้ทิ่มแหลมมรต)
- Q433. Punishment: imprisonment. (คนฝากบจน)
- Q458. Flogging as punishment. (กำพรำไต้ตอ)
- Q462.2. Punishment by hanging up by the feet. (กางทอช (เชียงเหมี้ยง))
- Q595. Loss or destruction of property as punishment. (กั้งรุมเชียว)

S. Unnatural Cruelty

- S0-S99. Cruel relatives
- S51.1. Cruel mother-in-law plans death of daughter-in-law. (แม่ย่ำขังลูกสะใภ้)
- S400-S499. Cruel persecutions
- S481. Cruelty to animal. (กำพรำไต้ตอ)

T. Sex

- T0-T99. Love
- T50. Wooing. (เป็นเพราะหมอดู)
- T68. Princess offered as prize. (ยาฟอสีคนดิษนาต)
- T70. The scorned lover. (เป็นเพราะหมอดู)
- T200-T299. Married life
- T230. Faithlessness in marriage. (คอชพำตพำสนา)

U. The Nature of Life

- U100-U299. Nature of life-miscellaneous motifs
- U120. Nature will show itself. (สาดดำ สาดต่อน)

V. Religion

- V0-V99. Religious services
- V50. Prayer. (ซึครำนเกิดเป็นดี)
- V65. Commemoration of death. (ทำเหมือชเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)

W. Traits of Character

- W100-W199. Unfavorable traits of character
- W111. Laziness. (ซึครำนเกิดเป็นดี, ทำวหมอนกั้ว, สาดดำ สาดต่อน)
- W141. Talkativeness. (ทำเหมือชเขาแต่ไม่ทำอย่างเขา)
- W151. Greed. (ซึอนใหญ่ไม่เท่ารำวคน, บันเท่ากัน)
- W155. Hardness of heart. (ไขว้ทิ่มแหลมมรต)
- W167. Stubbornness. (นั๊กลั้งกับเสียงกัอง, สิบฟอคำ ยี่สิบฟอคำก็มาไหวฟอณา)
- W181. Jealousy. (กำพรำงลาด)

X. Humor

- X900-X1899. Humor of lies and exaggerations

X905.3. Claim of property based on unusual lie. (กำพรางฉลาด)

+X905.4.1. Boy to deceive his uncle: induces uncle to climb tree before deception begins: this is the deception. (เขียนน้อยหัวแหลม)

X909.2. The liar outdoes the tricksters who try to catch him in a lie. He continues the lie the trickster have made up to catch him. (กำพรางฉลาด)

X944. Lie: remarkable catcher. (กำพรางฉลาด)

Z. Miscellaneous Groups of Motifs

Z0-Z99. Formulas.

Z64. Proverbs. (กำพรางไต่ต่อ)

4. นิทานสัตว์ (Animal tale)

A. Mythological Motifs

A2200-A2599. Animal characteristics

A2493. Friendships between the animals. (กระต่ายกับปลาค้อ, หนัสตปลาให้ถึงสอง, สามเสี้ยวสัตว์สามัคคี)

B. Animals

B0-B99. Mythical animals

B16.2.1. Devastating fox. (หมาจิ้งจอกและนกกกระยาง)

B16.2.2. Devastating tiger. (เสือกับหอย, เสือโคร่งและงูเห่าปลาก, เสือโคร่งกับคางคก)

B16.5.2. Devastating crocodile. (นายพรานกับจระเข้)

B100-B199. Magic animals

B120. Wise animal. (หนัสตปลาให้ถึงสอง)

B147.2.2. Bird of ill-omen. (สามเสี้ยวสัตว์สามัคคี)

B200-B299. Animals with human traits

B235. Secrets discussed in animal meeting. (กระต่ายกับปลาค้อ, หนัสตปลาให้ถึงสอง)

B240.4. Lion as king of animals. (กระต่ายตื่นมะตูม)

B263.6. War of monkeys and grasshopper. (ลิงและตั๊กแตนโม)

B270. Animals in legal relations. (ลิงและตั๊กแตนโม, หมาจิ้งจอกและนกกกระยาง)

+B282.4.2. Wedding of owl and cat. (นกเจ้าได้มีวแมว)

B299.2. Animal dispute. (ตั๊กแตนโมขี้ไม้, ลิงและตั๊กแตนโม)

B300-B599. Friendly animals

B437.4. Helpful rabbit (hare). (เสือโคร่งและงูเห่าปลาก, กระต่ายกับปลาค้อ)

B441.1. Helpful monkey. (เสือโคร่งกับคางคก)

B470.1. Small fish as helper. (กระต่ายกับปลาค้อ)

B700-B799. Fanciful traits of animals

B752. Fanciful behavior of animal at death. (ไม่ตายเพราะใช้ปัญญา)

E. The Dead

E0-E199. Resuscitation

E121.5. Resuscitation by holy man (priest, etc.) (เสียโค่งและงูเห่าปลุก)

E175. Death thought sleep. Resuscitated person thinks he has been sleeping. He exclaims, "How long I been sleep!" (เสียโค่งและงูเห่าปลุก)

E200-E599. Ghosts and other revenants

E501. The wild hunt. (รหัสอย่าให้ถึงสอง)

F. Marvels

F200-F699. Marvelous creatures

F601.4.1. Extraordinary companion hides behind hero to trick enemy. (โก่งและอีเห็น)

H. Tests

H1400-H1599. Other tests

H1594. Foot-race contest. (เสียกับหอย, ลิงและหอย)

J. The wise and the Foolish

J0-J199. Acquisition and possession of wisdom (knowledge)

J154. Wise words of dying man. (รหัสอย่าให้ถึงสอง)

J200-J1099. Wise and unwise conduct

J346. Better be content with what you have, than try to get more and lose everything.
(สามเสียวสัตว์สามัคคี)

J491. Old sweetheart chosen in preference to new. (นกเจ้าได้หัวแมว)

J510. Prudence in ambition. (นกเจ้าได้หัวแมว)

J512. Animal should not try to change his nature. (ได้เป็นอะไรก็ไม่เท่าหมา)

J624. Uniting against a common enemy. (โก่งและอีเห็น)

J641. Escaping before enemy can strike. (กระต่ายกับปลาค้อ, รหัสอย่าให้ถึงสอง)

J672. Defences by strengthening one's weakest spots. (ลิงและต๊กแตนโม)

J1100-J1699. Cleverness

J1172.3. Ungrateful animal returned to captivity. A man rescues a serpent (bear) who in return seeks to kill his rescuer. Fox as judge advises the man to put the serpent back into captivity. (นายพรานกับจระเข้)

J1176. Decisions based on experimental tests. (หมาจิ้งจอกและนกยาง)

J1420. Animals retort concerning their dangers. (ไม่ตายเพราะใช้ปัญญา)

J1700-J2749. Fools (and other unwise persons)

J1770. Objects with mistaken identity. (กระต่ายต้นมะตูม)

J1772.2. One object thought to be another. (เสียโค่งกับคางคก)

J1811.2. Frog's cries misunderstood. (ลิงและต๊กแตนโม)

J1820. Inappropriate action from misunderstanding. (เสียโค่งกับคางคก, กระต่ายตื่นมะตูม, ลิงและต๊กแตนโม)

+J1833.1. Numskull shoots grasshopper which lighted on the shoulder of his friend and kills friend.

(ลิงและต๊กแตนโม)

J2600. Cowardly fool. (กระต่ายตื่นมะตูม)

K. Deceptions

K0-K99. Contests won by deception

K0. Contest won by deception — general. (เสียโค่งกับคางคก)

K11.1. Race won by deception: relative helper. One of the contestants places his relatives (or other) that resemble him in the line of the race. The opponent always thinks the trickster is just ahead to him (told of animals or of men; often of the hare and the turtle.) (เสียกับหอย, ลิงและหอย)

K46. Tree-pulling contest. (เสียโค่งกับคางคก)

K81. Deceptive eating contest. (เสียโค่งกับคางคก)

K500-K699. Escape by deception

K500. Escape from death or danger by deception. (กระต่ายไปหาพระยานาค)

K510. Death order evaded. (กระต่ายน้อยและกา)

K522. Escape by shamming death. (รหัสยาให้ถึงสอง)

K523. Escape by shamming illness. (นกกระเจาบใช้ปัญญา)

K544. Escape by alleged possession of external soul. Monkey caught for his heart (as remedy) makes his captor believe that he has left his heart at home. (กระต่ายไปหาพระยานาค)

K545. Escape by falsely reporting approach of rescuers. (กระต่ายกับปลาช่อน)

K553.6. Too dirty to eat. Trickster, concerned by leopard, leaps into swamp, then says he is dirty to eat. Leopard smells of him and agrees. (กระต่ายน้อยและกา)

K555. Executioner kept busy or interested until rescue comes. (เสียและไก่ป่า)

K630. Escape by disarming (making pursuit difficult). (รหัสยาให้ถึงสอง)

K642. Free animal saves its captured friend. (สามเสี่ยวสัตว์สามัคคี)

+K642.1. Crow and rat release deer from snare. (สามเสี่ยวสัตว์สามัคคี)

K647. Confederate cuts rope almost in two so that prisoner breaks it and flees. (สามเสี่ยวสัตว์สามัคคี)

K648. Bird's call attracts attention of pursuer so that trickster escapes. (สามเสี่ยวสัตว์สามัคคี)

K656. Captors lured into drowning selves. (กระต่ายน้อยและกา)

K700-K799. Capture by deception

K710. Victim enticed into voluntary captivity or helplessness. (กระต่ายไปหาพระยานาค)

+K715. Deception into allowing oneself to be hanged. ("Show me how!") Executioner must show the hero how to use the gallows. The hero hangs the executioner. (เสือโคร่งและงูเห่าปลวก)

K730. Victim trapped. (นกกกระจามใช้ปัญญา)

K743. Victim captured in a noose. (สามเหลี่ยมสัตว์สามัคคี)

K800-K999. Fatal deception

K810. Fatal deception into trickster's power. (เสือและไก่ป่า)

K811. Victim lured into the house and killed. (ไก่และอีเห็น)

K815. Victim lured by kind words approaches trickster and is killed. (ไก่และอีเห็น, ศัตรู)

K815.6. Snake promises to do no harm to frog. Kills him. (ศัตรู)

K839.2. Victim lured into approach by false token. (ไม่ตายเพราะใช้ปัญญา)

K891. Dupe tricked into jumping to his death. (ไม่ตายเพราะใช้ปัญญา)

K912.2. Man lured into serpent pit one by one and killed. (เสือโคร่งและงูเห่าปลวก)

K961. Flesh of certain animal alleged to be only cure for disease: animal to be killed. (กระต่ายกับปลาค้าง)

K961.2. Flesh (vital organs) of certain person alleged to be only cure for disease.

(กระต่ายไปหาพระยามาค)

K1700-K2099. Deception through shams

K1715.4. Enemies frightened away by making them think they will be eaten. (เสือโคร่งกับคางคก)

L. Reversal of Fortune

L400-L499. Pride brought low

L450. Proud animal less fortunate than humble. (ตั๊กแตนโม้ขี้ไม้)

+L478. Gnats having overcome lion are in turn killed by spider. (ตั๊กแตนโม้ขี้ไม้)

M. Ordaining the Future

M0-M99. Judgements and decrees

M0. Judgements and decrees. (หมาจิ้งจอกและนกกกระยาง)

M1. Senseless judicial decisions. (เสือโคร่งและงูเห่าปลวก)

N. Change and Fate

N300-N399. Unlucky accidents

N335. Unexpected death at hands of an animal. (เสือโคร่งและงูเห่าปลวก)

N400-N699. Lucky accidents

N451. Secrets overheard from animal conversation. (รหัสขยาให้ถึงสอง)

N650. Life saved by accident. (นายพรานกับจระเข้)

P. Society

P500-P599. Government

P556. Challenge to battle. (เสือโคร่งกับคางคก)

Q. Rewards and Punishments

Q200-Q399. Deed punished

Q211.6. Killing on animal revenged. (ไก่และอีเห็น)

Q285.1. Cruelty to animals punished. (หมาจิ้งจอกและนกกกระยาง)

Q400-Q599. Kinds of punishment

Q411. Death as punishment. (นายพรานกับจรวะ)

Q432. Punishment: ejection (หมาจิ้งจอกและนกกกระยาง)

R. Captives and Fugitives

R200-R299. Escapes and pursuits

R210. Escapes. (กระต่ายตีนมะตูม)

S. Unnatural Cruelty

S100-S199. Revolting murders or mutilations

S160.1. Self-mutilation. (ลิงและต๊กแตนโม)

T. Sex

T200-T299. Married life

T232. Woman deserts husband for unworthy lover. (นกเจ้าได้ผ้าแมว)

W. Traits of Character

W100-W199. Unfavorable traits of character

W117. Boastfulness. (ต๊กแตนโมซีไม้, ลิงและหอย)

W126. Disobedience. (กระต่ายน้อยและกา)

W154. Ingratitude. (นายพรานกับจรวะ, ลิงและต๊กแตนโม)

W154.2.1. Rescued animal threatens rescuer. (เสือโคร่งและงูเห่าปลาก)

5. ตำนาน (Legend)

A. Mythological Motifs

A100-A499. Gods

A189.1. Mortal as ally of gods. (ท้าวเจียง)

A900-A999. Topographical features of the earth

A911. Bodies of water from tears. (สายน้ำหยาดเหงา, ทพพิชณพอ)

A930. Origin of streams. (ภูสามเส้า)

A960. Creation of mountains (hills). (ภูสามเส้า)

A962.5. Mountains made with the hand. (ภูสามเส้า)

A980. Origin of particular place. (นางนวมอง, เหมืองฟ้าผ่า, ทพพิชณพอ)

A1000-A1099. World calamities

- A1011. Local deluge. (บ้านมั่งคั่ง)
 A1020. Escape from deluge. (บ้านมั่งคั่ง)
 A1029.6. Survivors of flood establish homes. (บ้านมั่งคั่ง)
 A1200-A1699. Creation and ordering of human life
 A1464.2.1. Origin of particular song. (บั้งลำแตก)
 A1617. Origin of place name. (ลาดกระต่าย, ทรพีเรนฟอ)

B. Animals

- B0-B99. Mythical animals
 B16.2.9. Devastating bison (buffalo). (ทรพีเรนฟอ)
 B100-B199. Magic animals
 B175. Magic fish. (ปลาเหิงคำ)
 B176.1. Magic serpent. (นางผาม้อง)

C. Tabu

- C300-C399. Looking tabu
 C330. Tabu: looking in certain direction. (ปลาเหิงคำ, ลูกพะงูหลานทะเลอง, อีตาฟอลอง)
 C600-C699. Unique prohibitions and compulsions
 C611.1. Forbidden door. All doors may be entered except one. (พื้นนางสิบสอง)

D. Magic

- D0-D99. Transformation
 D451.6.3. Stick becomes weapon. (พระยาสิโคตตะบอง)
 D800-D1699. Magic objects
 D849.4. Magic object found in a wood. (ท้าวเจือง)
 D851. Magic object acquired by exchange. (ท้าวเจือง)
 D956. Magic stick of wood. (พระยาสิโคตตะบอง)
 D1081. Magic sling. (วังค้ำน้อย)
 D1213.1. Magic gong. (ท้าวเจือง)
 D1311.11. Oracular river. (วังค้ำน้อย)
 D1335.1.1. Magic strength-giving rice—grain. (พระยาสิโคตตะบอง)
 D1654.4.1. Sword can be moved only by right person. (ท้าวเจือง)
 D1655.1. Invisible weapons. (วังค้ำน้อย)
 D1700-D2199. Magic powers and manifestations
 D1814.2. Advice from dream. (บ้านมั่งคั่ง)
 D1814.3. Advice from God (or god). (ทรพีเรนฟอ)
 D1821.3.7.3. Crystal—gazing. (ท้าวเจือง)

D1825.1.2. Magic view of future lover. (ห้าวเจือง)

D2165.3. Magic used to prevent pursuit. (พื้นนางสิบสอง)

E. The Dead

E0-E199. Resuscitation

E0. Resuscitation. (ห้าวเจือง)

E700-E799. The soul

E781.2. Eyes bought back and replace. (พื้นนางสิบสอง)

F. Marvels

F0-F199. Otherworld journeys

F110. Journey to terrestrial otherworlds. (ปลาเชิงคำ)

F127.1. Journey to serpent kingdom. (ลูกพระสุนทรานพระลอง, วังค่าน้อย, อีตาฟอลอง)

F200-F699. Marvelous creatures

F531.5.7. Giants marry human beings. (พื้นนางสิบสอง)

F575.1. Remarkably beautiful woman. (นางผาม้อง)

F601.7. Animals as extraordinary companions. (พื้นนางสิบสอง)

F610. Remarkable strong man. (ภูสามเส้า)

F623. Strong man holds up mountain. (ภูสามเส้า)

F624. Mighty lifter. (ภูสามเส้า)

F632. Mighty eater. (ภูสามเส้า)

F633. Mighty drinker. Drinks up whole pools of water, or the like. (ลูกพระสุนทรานพระลอง)

F679.7. Skillful gambler always wins. Whatever he earns in day he spends immediately. (พื้นนางสิบสอง)

F900-F1099. Extraordinary occurrences

F950. Marvelous cures. (ปลาเชิงคำ, ลูกพระสุนทรานพระลอง, อีตาฟอลอง)

F959.3.4. Weapon (missile) miraculously removed. (ปลาเชิงคำ, ลูกพระสุนทรานพระลอง, อีตาฟอลอง)

F965.2.1. Sun does not rise at death of hero. (ห้าวเจือง)

F986. Extraordinary occurrences concerning fishing. (บ้านปดง)

F1041.9. Extraordinary illness. (ปลาเชิงคำ, ลูกพระสุนทรานพระลอง, วังค่าน้อย, อีตาฟอลอง)

G. Ogres

G10-G399. Kinds of ogres

G72.2. Starving woman abandoned in cave eats newborn child. (พื้นนางสิบสอง)

G500-G599. Ogre defeated

G510.4. Hero overcomes devastating animal. (ทพรพิษนฟอ)

H. Tests

H300-H499. Marriage tests

H332. Suitor in contest with bride or member of her family. (ท้าวจ้าง)

H900-H1199. Tests of prowess: tasks

H971. Task performed with help of old person. (เหมืองฟ้าผ่า)

H982. Animals help man perform task. (ท้าวจ้าง)

H1138. Task: supplying water in land where it is lacking. (เหมืองฟ้าผ่า)

K1400-K1599. Other tests

H1594. Foot-race contest. (ลาดกระต่าย)

J. The Wise and the Foolish

J200-J1099. Wise and unwise conduct

J1010. Value of industry. (บ้านมั่งคั่ง)

J1700-J2749. Fools (and other unwise persons)

J1765. Person thought to be animal. (ทรพีชนพอ)

J1769. Other creatures with mistaken identity. (ลูกพระสุนทรานทะเลง, อีตาฟอลอง)

J1811.2. Frog's cries misunderstood. (ลาดกระต่าย)

J1820. Inappropriate action from misunderstanding. (ลาดกระต่าย, ลูกพระสุนทรานทะเลง, อีตาฟอลอง)

K. Deceptions

K0-K99. Contests won by deception

K11.1. Race won by deception: relative helpers. One of the contestants places his relatives (or other) that resemble him) in the line of the race. The opponent always thinks the trickster is just ahead to him (Told of animals or of men; often of the hare and the turtle.) (ลาดกระต่าย)

K82. Deceptive drinking contest. (ท้าวจ้าง)

K511. Uriah letter changed. Falsified order of execution. A messenger is sent with a letter is changed so that the bearer is honored. (พินนางสิบสอง)

K500-K699. Escape by deception

K515. Children hidden to avoid their executive (death). (ทรพีชนพอ)

K675.1. Paramour unwittingly drinks sleeping potion. (พินนางสิบสอง)

K800-K999. Fatal deception

K811. Victim lured into house and killed. (พระยาสิโคตตะบอง)

K910. Murder by strategy. (พระยาสิโคตตะบอง)

K961.2.2. Ogress wife demands eyes of six wives of raja or she will die. (พินนางสิบสอง)

K2100-K2199. False accusations

K2102. Falsely accused hero sent on dangerous mission. (พระยาสิโคตตะบอง)

K2200-K2299. Villains and traitors

K2211.0.2. Treacherous younger brother(s). (ทรพีชนพอ)

K2300-K2399. Other deceptions

K2371.2. Gods tricks into help is escaping one's fate. (เหมืองฟ้าผ่า)

L. Reversal of Fortune

L0-L99. Victorious youngest child

L71. Only youngest of group of imprisoned in cave eats her new-born child. (พี่น้องสิบสอง)

L100-L199. Unpromising hero (heroine)

L111.1.2. Fugitive bull-calf returns when grown and defeats his father. (ทพรพิชฌ)

L111.4. Orphan hero. (สายห้วยตาเหงา)

L113.1. Menial hero. (พระยาสิโคตตะบอง, สายห้วยตาเหงา)

L113.10. Flute player as hero. (สายห้วยตาเหงา)

L114.1. Lazy hero. (ท้าวเจียง)

L162. Lowly heroine marries prince (king). (พี่น้องสิบสอง)

L165. Lowly boy becomes king. (พระยาสิโคตตะบอง)

M. Ordaining the Future

M200-M299. Bargains and promises

M201. Making of bargains and promises. (นางผาม่อง)

M300-M399. Prophecies

M375.1. All male children killed for fear that they will overcome parent. (ทพรพิชฌ)

N. Change and Fate

N400-N699. Lucky accidents

N351. Money (treasure) unwittingly given away. (วังค้ำน้อย)

N630. Accidental acquisition of treasure or money. (บั้งคำแตก)

N700-N799. Accidental encounters

N731.3. Father unexpectedly meets abandoned son and reinstates him. (พี่น้องสิบสอง)

N800-N899. Helpers

N820. Human helpers. (นางผาม่อง)

P. Society

P200-P299. The family

+P251.6.7. Twelve brothers. (พี่น้องสิบสอง)

P300-P399. Other social relationships

P319.7. Friendship without refusal. (นางผาม่อง, ลูกพระสุนทรานพระดอง, อีตาฟอลอง)

P500-P599. Government

P555. Defeat in battle. (นางผาม่อง)

Q. Rewards and Punishments

Q100-Q199. Nature of rewards

Q111.6. Treasure as reward. (วังค้ำน้อย, อีตาท้อง)

Q114. Gifts as reward. (ปลาแห้งคำ)

Q115. Reward: any boon that may be asked. (อีตาท้อง, ลูกพระสุนทรานพระทอง)

Q400-Q599. Kinds of punishment

Q431.2. Banishment for treachery. (ทรพินฟอง)

R. Captives and Fugitives

R0-R99. Captivity

R45.3. Captivity in cave. (ทรพินฟอง)

R100-R199. Rescues

R100. Rescue. (วังค้ำน้อย)

R130. Rescue of abandoned or lost person. (วังค้ำน้อย)

R164. Rescue by giant. (พินนางสิบสอง)

R200-R299. Escapes and pursuits

R210. Escapes. (พินนางสิบสอง)

R215. Escape from execution. (พินนางสิบสอง)

R300-R399. Refuges and recapture

R315. Cave as refuge. (ทรพินฟอง)

S. Unnatural Cruelty

S0-S99. Cruel relatives

S50. Cruel relatives-in-law. (พระยาตีโคตตะบอง)

S62. Cruel husband. (พินนางสิบสอง)

S100-S199. Revolting murders or mutilations

S115. Man marries ogre's daughter. (พินนางสิบสอง)

S143. Abandonment in forest (พินนางสิบสอง)

S160.1. Self-mutilation. (ลาดกระต่าย)

S165. Mutilation: putting out eyes. (พินนางสิบสอง)

S300-S399. Abandoned or murdered children

S322.1. Father casts daughter forth. (พินนางสิบสอง)

S322.3.1. Jealous co-wife demands murder of woman's children. (พินนางสิบสอง)

S400-S499. Cruel persecutions

S400. Cruel persecutions. (พินนางสิบสอง)

T. Sex

T0-T99. Love

T56.1.1. Bride attracted by flute. (สวรงค์บรลย์)

T68. Princess offered as prize. (พระยาสิโคตตะบอง)

T75.2.1. Rejected suitors' revenge. (นางผาม่อง)

T81. Death from love. (สายหทัยดาเนงา)

T81.1. Man dies at bedside of dying sweetheart. (พื่อนนางสิบสอง)

T81.2.1. Scorned lover kills self. (พื่อนนางสิบสอง)

T91.5.1. Rich girl in love with poor boy. (สายหทัยดาเนงา)

T92.11.1. Rival suitors discomfit each other. (นางผาม่อง)

T100-T199. Marriage

T104. Foreign king wages war to enforce demand for princess in marriage. (นางผาม่อง)

T131.1.2. Father's consent to son's (daughter's) marriage necessary. (สายหทัยดาเนงา)

T200-T299. Married life

T256. Conception because of prayer. (พื่อนนางสิบสอง)

T500-T599. Conception and birth

T570. Pregnancy. (พื่อนนางสิบสอง)

T581.2. Child born of woman abandoned in pit. (พื่อนนางสิบสอง)

U. The Nature of Life

U100-U299. Nature of life-miscellaneous

U110. Appearances deceive. (วังค้ำน้อย)

V. Religion

V0-V99. Religious services

V50. Prayer. (บ้านมิ่งคง)

V52. Miraculous power of prayer. (บ้านมิ่งคง)

W. Traits of Character

W100-W199. Unfavorable traits of character

W152. Stinginess. (พื่อนนางสิบสอง)

X. Humor

X900-X1899. Humor of lies and exaggerations

X1110.1. The unlucky hunt. (ปลาเชิงค้ำ)

Z. Miscellaneous Groups of Motifs

Z200-Z299. Heroes.

Z292. Death of hero. (ท้าวเจียง)

Z293. Return of the hero. (ทพพินฟอ)

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงลักษณะเด่นของนิทานพื้นเมืองลาวโดยใช้แนววิเคราะห์จาก "ดัชนีอนุภาคนิทานพื้นเมือง"

1. นิทานมหัศจรรย์

ชื่อนิทาน	ตัวละครเอก		ผู้ช่วยตัวละครเอก				ของวิเศษ						ตัวละครฝ่ายร้าย		
	กำพร้า	ยากจน	สัตว์	มนุษย์	เทพ	อมมนุษย์	ให้ทรัพย์สินมีค่า	ทำให้ชนะศัตรู	เนรมิตทุกสิ่ง	ชุบชีวิต	เวทมนตร์	เปิดเตลิด	มนุษย์	สัตว์	อมมนุษย์
1. กบไฟวิเศษ		/													/
2. กำพร้าไร้หน้	/				/		/						/		
3. กำพร้าเดินค้อน	/		/		/			/				/	/		
4. กำพร้าปาวด้ว	/		/					/		/				/	
5. กำพร้าปอานลด	/		/					/					/		
6. กำพร้ามีน้ำข	/		/			/							/		
7. กำพร้าพระยาเงือก	/												/		/
8. กำพร้าและเศรษฐีที่ด้อย	/			/									/		
9. กำพร้าหมากเขือ	/		/					/					/		
10. กำพร้าและอิเหนา	/		/				/								
11. เม้าอดแก้วเดือน จึงจะได้ท่อนคำ													/		
12. จำปาศีดิน				/								/			

1. นิทานมหัศจรรย์ (ต่อ)

ชื่อนิทาน	ตัวละครเอก		ผู้ช่วยตัวละครเอก				ของวิเศษ						ตัวละครฝ่ายร้าย		
	กำพวด	ซากงน	สัตว์	มนุษย์	เทพ	อมมนุษย์	ให้ทรัพย์สินมีค่า	ทำให้ชนะศัตรู	เนรมิตทุกสิ่ง	ชุบชีวิต	เวทมนตร์	เปิดเตี๊ยมืด	มนุษย์	สัตว์	อมมนุษย์
13.ชายกำพวดกับชวาน	/	/			/										
14.ชายหูเหียน	/		/												
15.ท้าวกาบฉาง		/	/								/	/			
16.ท้าวกำพวด (1)	/			/						/		/			
17.ท้าวกำพวดน้อย														/	
18.ท้าวกำกาคำ				/	/								/		
19.ท้าวสีหุดสามเป่า	/	/	/								/	/			
20.ท้าวร้างน้อย				/									/		
21.ท้าวเต่าคำ				/			/						/		
22.ท้าวเต่าแดงคำ				/			/						/		
23.ท้าวน้อยอมแรง		/		/						/			/		
24.ท้าวปลาไหลเมือก			/				/						/		
25.ท้าวฝึกหมและนางจันแก้ว	/		/				/				/	/	/		/
26.ท้าวแดงรุ่ง	/			/							/	/	/		
27.ทุ่งมูน		/				/							/		

1. ปิธานมัทศวรรษ (ต่อ)

ชื่อปิธาน	ตัวละครเอก		ผู้ช่วยตัวละครเอก				ของวิเศษ						ตัวละครฝ่ายร้าย		
	กำทรา	ฮากจน	สัตว์	มนุษย์	เทพ	อมมนุษย์	ให้ทรัพย์สินมีค่า	ทำให้ชนะศัตรู	เนรมิตทุกสิ่ง	ชุบชีวิต	เวทมนตร์	เบ็ดเตล็ด	มนุษย์	สัตว์	อมมนุษย์
28. นางกำทรา	/		/										/		
29. นางไก่แก้ว			/												
30. นางจิกผู้ทุกร์จน	/												/		
31. นางนกกกระจอก		/											/		
32. นางเบ็ดไก่	/		/										/		
33. นางแปดนางแล (นางนกกหงส์ฟ้า)			/										/		
34. บ่อน้ำพิสดาร		/										/			
35. ผีกองกอล						/			/						/
36. ผีรูไก่			/												/
37. พ่อหม้ายและ ลูกชายเจ็ดคน	/		/												/
38. พระราชินีดำมกัได	/	/							/				/		
39. พระฮานกเป่า						/						/	/		
40. กูบ่อ			/										/		
41. แม่คำ															
42. ไม้เท้าวิเศษ	/			/					/		/				/
43. ฮอคป้าวิเศษ															

1. นิทานมหัศจรรย์ (ต่อ)

ชื่อนิทาน	ตัวละครเอก		ผู้ช่วยตัวละครเอก				ของวิเศษ						ตัวละครฝ่ายร้าย		
	กัทธา	ฮากจน	สัตว์	มนุษย์	เทพ	อมมนุษย์	ให้ทรัพย์สินมีค่า	ทำให้ชนะศัตรู	เนรมิตทุกสิ่ง	ชุบชีวิต	เวทมนตร์	เบ็ดเตล็ด	มนุษย์	สัตว์	อมมนุษย์
44.สูงกินเลือด					/								/		
45.เรื่องท้าวกัทธา	/		/				/						/		
46.ลูกหมอลีอก															
47.สองช้างน้อง		/							/				/		
48.สองช้างน้องตามทานม			/		/										
49.สามัคคีฆ่าผีธีกวาช			/												/
50.เสียงบีของท้าวกัทธอ	/	/	/	/								/	/		
51.หมากถั่วสองมีก			/									/	/		
52.หมู่เหินและเหินทอง					/								/		
53.ชธากมีนธาสก็ไ้ชธากได้นธาสก็คธอ						/							/		
54.ชธากให้เรอจิบนธอ ตัวร้วธอ						/							/		

2. นิทานปรัมปรา

ชื่อนิทาน	เทพเจ้า	จักรวาล	โลกมนุษย์		กำเนิด+ลักษณะ ของมนุษย์	ประเพณี วัฒนธรรม	กำเนิด+ลักษณะ ของสัตว์	กำเนิด+ลักษณะ ของพืช
			ภูมิประเทศ	ปรากฏการณ์ธรรมชาติ				
1.กาและนกยูง							/	
2.ข้าวเม็คใหญ่	/					/		/
3.แข่งความเก่งกัน	/						/	
4.คนไม่มีความพอ	/				/			
5.เครื่องเขากาด	/					/		
6.ดวงตะวัน		/					/	
7.ดาวไถและชายช่าในดวงจันทร์		/				/		
8.ตุ๊กแกตาโปน	/						/	
9.เทพนิยายเรื่องสัง	/					/		
10.นกเค้าแมวตาเหลือง						/	/	
11.นกเค้าแมวและแก้ง							/	
12.นครบังบด						/		
13.น้ำท่วม	/			/	/		/	/
14.ปู่เฮอฮ่าเฮอ						/		
15.ปู่ทอง							/	
16.ผีซ่าว่อม					/		/	
17.ผีไหมเขย						/		

2. นิทานปรัมปรา (ต่อ)

ชื่อนิทาน	เทพเจ้า	จักรวาล	โลกมนุษย์		กำเนิด+ลักษณะ ของมนุษย์	ประเพณี วัฒนธรรม	กำเนิด+ลักษณะ ของสัตว์	กำเนิด+ลักษณะ ของพืช
			ภูมิประเทศ	ปรากฏการณ์ธรรมชาติ				
18.พระยาภูเขื่อนม	/						/	
19.พระยาคางคก	/				/		/	
20.พระอินทร์กับสัตว์โลก	/						/	
21.มนุษย์ในดวงจันทร์		/						
22.แมงจ๊กจั่น							/	
23.ยักษ์แม่หม้ายต้มเหล้า					/			
24.เรื่องของป่าไม้	/		/	/				
25.สองเอี้ยงน้องกับผีแม่มด			/				/	
26.สวรรค์บรรลัย						/		
27.เสือโคร่งกับตุ๊กแก	/							
28.หอยเคือ							/	
29.หมากับแมวไปเอาแก้ว							/	
30.หมา แมว และหนู	/	/					/	
31.หมากแดงลา	/		/	/	/			
32.เหตุใดจ๊กจั่นไม่มีไส้							/	
33.เหตุใดปูจึงเดินเอาทางข้างไป	/						/	
34.เหตุใดริมฝีปากข้างจึงห้อย							/	

3. นิทานซ้ำชั้น

ชื่อนิทาน	ความฉลาด	ความใจ	ความโลภ	ความเกียจคร้าน	ความเห็นแก่ตัว	ความใจเร็ว	ความเชื่อเรื่องโชคลาง
1. กิ้งก่าเขียว							/
2. กางทอย (เชียงเหมียง)	/						
3. กำพรว้าไก่ค้อ	/						
4. กำพรว้าฉลาด	/						
5. ชีคร้านเกิดเป็นดี				/			
6. เขยหล้าปัญญาแหลม	/						
7. คนโกหกกับคนหลอกหลวง	/						
8. คนปากบอน		/					
9. คอยท่าแต่ว่าสนา							/
10. ช้อนใหญ่ไม่เท่าจ้าวคม			/				
11. เชียงน้อยหัวแหลม	/						
12. หัวกำพรว้า (2)	/						
13. หัวน้อยสั่งหารหนี	/						
14. หัวหงส์คำ	/						
15. หัวหมอนกิว		/					
16. ทำเหมือนเขา แต่ไม่ทำอย่างเขา		/					
17. บั๊กลังกับเสียงก้อง	/						

3. นิทานซ้ำชั้น (ต่อ)

ชื่อนิทาน	ความฉลาด	ความใจ	ความโลภ	ความเกียจคร้าน	ความเห็นแก่ตัว	ความใจเร็ว	ความเชื่อเรื่องโชคลชะตา
18. บินเท่ากัน			/				
19. เป็นเพราะหมอดู							/
20. ไม้ซี้ตู่เหลื่อมรัศ					/		
21. พ่อเต่าลาสองเขย	/						
22. พระยากับมหาดเล็ก	/						
23. พระยาเจ้าเมืองกับกำพร้า							
24. แม่ย่าซังลูกสะไภ้	/						
25. ชาพ่อสิดคนคิขนาด	/						
26. เรื่องบันแลน	/						
27. ลูกสาวเศรษฐี	/						
28. เลือกลูกเขย	/						
29. สาวคำ สาวค่อน				/			
30. ลิบพ่อค้า ยีลิบพ่อค้า ก็มาไหวพ่อนา	/						
31. เสี่ยงกลองหาง		/					
32. เสียวสะหวาดยามเขาวัววัย	/						
33. เสียวหลักกับเสียวแหลม	/						
34. อีตาพันครก						/	

4. นิทานสัตรี

ชื่อนิทาน	ความฉลาด	การพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่	จิตใจดีตนจิตใจ	อวดเก่ง หลงตัวเอง	ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว
1.กระต่ายกับปลาค้อ	/				
2.กระต่ายตื่นมะตูม			/		
3.กระต่ายน้อยและกา	/				
4.กระต่ายไปหาพระยานาค	/				
5.ไก่และอิเหนา	/				
6.ได้เป็นอะไรก็ไม่เท่าหมา		/			
7.คักแตนโมซีไม้				/	
8.นกกระจาบใช้ปัญญา	/				
9.นกเจ้าได้มีแววมว		/			
10.นายพรานกับจระเข้	/				
11.ไม่ตายเพราะใช้ปัญญา	/				
12.รหัสย่อให้ถึงสอง	/				
13.สิงและคักแตนโม	/				
14.สิงและหอย	/				
15.ศัตรู	/				
16.สามเสี้ยวสัตรีสามัคคี	/				
17.เสือโคร่งกับคางคก	/				
18.เสือโคร่งและงูเห่าปลวก	/				

4. นิทานสัตว์ (ต่อ)

ชื่อนิทาน	ความฉลาด	การพอใจในสิ่งที่คนมีอยู่	ชี้ขาดตื่นตกใจ	อวดเก่ง หลงตัวเอง	ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว
19.เสือและไก่ป่า	/				
20.เสือกับหอย	/				
21.หมาจิ้งจอกกับนกกระยาง	/				

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. คำานาน

ชื่อนิทาน	คำานานสถานที่	คำานานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่น	คำานานวีรบุรุษ	คำานานเบ็ดเตล็ด
1.ทอทิชนพ้อ	/			
2.ท้าวเจือง			/	
3.นางผาม่อง	/	/		
4.บั้งสำคต				/
5.บ้านปงดง	/			
6.ปลาเข็งคำ		/		
7.พระยาสีโคดตะบอง			/	
8.พื้นนางสิบสอง	/			
9.ภูสามเส้า	/			
10.ลาดกระต่าย	/			
11.ลูกพระภู หลานพะลอง		/		
12.วังคำน้อย		/		
13.สายห้วยตาเหงา	/			
14.เหมืองฟ้าผ่า	/			
15.อีตาพ้อลอง		/		

หมายเหตุ ผู้ที่สนใจเนื้อเรื่องนิทานพื้นเมืองลาวฉบับภาษาลาวที่ใช้ในการวิจัยสามารถติดต่อได้ที่ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

นางสาว จารุวรรณ เขาว์นวม เกิดเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2519 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมจากโรงเรียนสตรีวิทยา เมื่อปีการศึกษา 2534 สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐคดีไทย จากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2538 (เกียรตินิยมอันดับ 2) เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐคดีเปรียบเทียบที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2539

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย